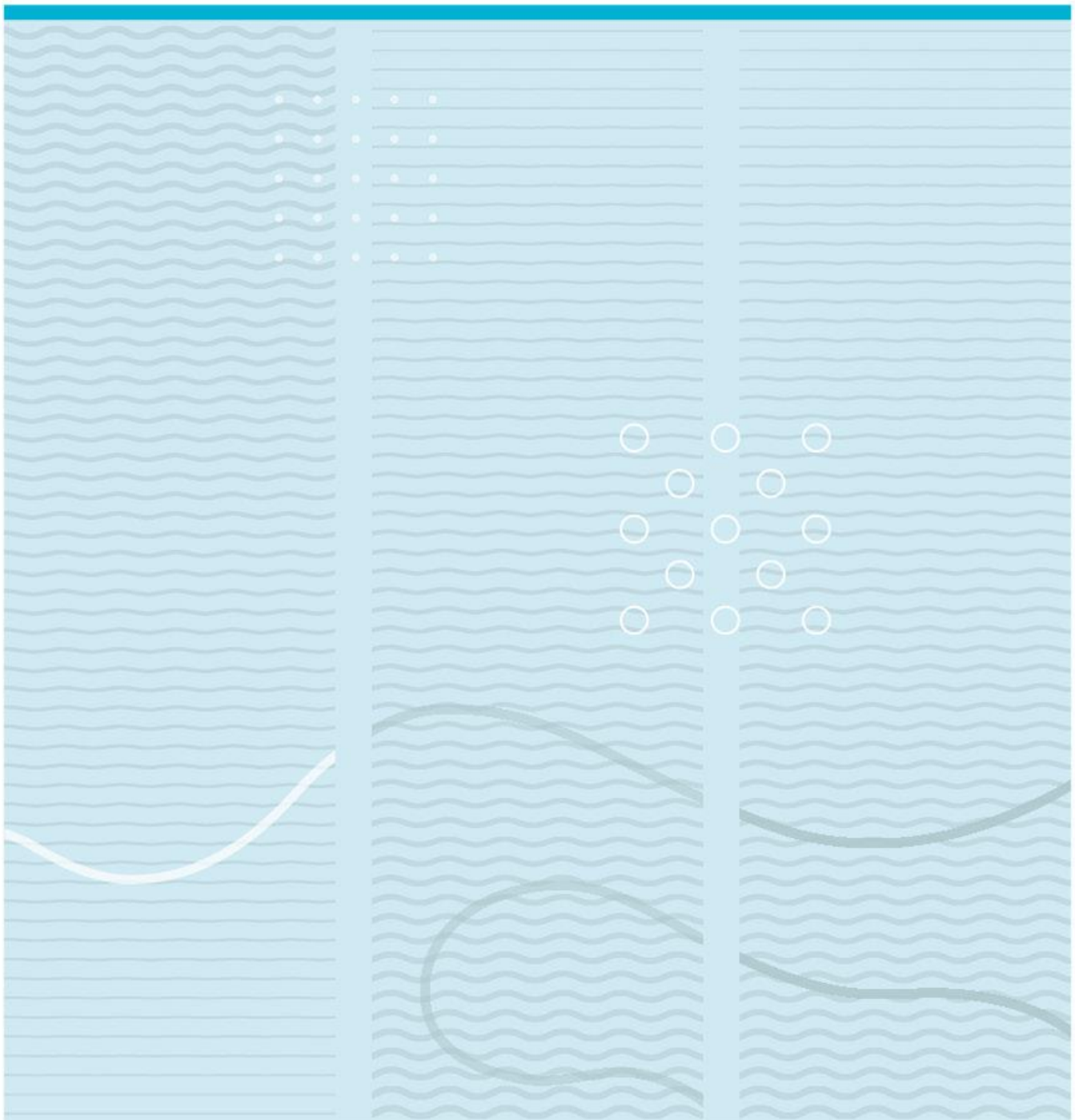

Malin Vikholt

«Det er en litt sånn sjokkeffekt som jeg tenker det ikke burde ha»

En kvalitativ studie om polyamorøse foreldres opplevelser i møte med det offentlige Norge.

Universitetet i Sørøst-Norge
Fakultet for helse og sosialvitenskap
Institutt for helse-, sosial- og velferdsfag
Postboks 235
3603 Kongsberg

<http://www.usn.no>

© 2022 Malin Vikholt

Denne avhandlingen representerer 30 studiepoeng og består av 20839 ord.

Sammendrag

I det vestlige samfunnet er monogami ansett som den "riktige" måten å ha et forhold på. Mennesker som har en polyamorøs samlivsform og som lever i samtykkende ikke-monogame relasjoner risikerer å møte fordommer, marginalisering og diskriminering i samfunnet. I dette masterprosjektet blir det presentert en tematisk analyse av syv individuelle semistrukturerte intervjuer med foreldre som lever i et polyamorøst samliv og hvilke erfaringer de har gjort seg i kontakten med barnehage, skole og andre velferdstjenester i Norge. Dette resulterte i tre temaer: "Systemet og manglende kunnskap", "Fortellinger om glede, men også ubehag" og "Skal jeg fortelle det eller ikke?". Resultatene viser til at de fleste deltakerne opplever at ansatte har lite eller ingen kunnskap rundt samlivsformen, og noen av de opplever en plikt til å opplyse den ansatte om hva polyamori er. Et annet resultat er at foreldrene opplever å møte et system som de ikke passer inn i, og som skaper utfordringer i hverdagslivet gjennom lange prosesser som kan skape en opplevelse av stress og tap av rettigheter. Flere av deltakerne vurderer nøye om de skal fortelle om sin samlivsform eller ikke i møte med ansatte i velferdstjenestene. Det ser ut til at de gjør dette for å unngå negative reaksjoner basert på frykt for stigmatisering, men også fordi de ikke anser det som relevant informasjon å gi disse. De forteller at de har positive og nøytrale opplevelser i kontakten med ansatte de møter, mens noen også opplever negativ kontakt i disse møtene. For eksempel så forteller en forelder om at skolen i etterkant av å få vite om samlivsformen sendte bekymringsmeldinger til barneverntjenesten med begrunnelse i at forelderen var polyamorøs. Masterprosjektet viser hvordan sosiale normer og tatt-for-gitt-heter kan ha en påvirkning på hvordan foreldrene og den ansatte samhandler. Den tyder også på at det å få bedre kunnskap og bevissthet rundt polyamori vil kunne gjøre disse samhandlingene bedre for foreldrene, og minske risikoen for at de opplever skyld og skam, og bidra til at de får rett hjelp til rett tid. Samt ikke må oppleve frykt for stigmatisering i kontakten de skal ha med tjenester som er der for å hjelpe foreldrene.

Abstract

Monogamy is a norm in Western societies that are viewed as the «normal» way of having a relationship. Polyamorous individuals who practice consensual non-monogamy will risk meeting prejudice, marginalization, and discrimination. This study documents a thematic analysis of seven in-depth interviews of parents which is currently in polyamorous relationships and exploring their experiences in contact with day-care center/preschool, school, and other welfare services in Norway. This resulted in three themes: “The system and the lack of knowledge,” “Reports of joy, but also discomfort” and “Should I tell or not?” The results show that most participants experienced that employee that they encountered had little to no knowledge of what consensual non-monogamy is, and therefore felt an obligation to inform them. Another result is that the parents meet a system that is not built for their form of relationship. Several of the participants considered whether to disclose their relationship status to the employee or not, to avoid negative reactions based on a fear of stigmatization, but also because they do not consider it relevant for the contact they have with the employee. They report of interactions with employees in day-care, school, and welfare services that they consider as positive and neutral, but some also experience negative contact in the interactions they have. For example, one of the parents tells of a note of concern to the Norwegian child protective services sent by the school after they learned that the parent was in a polyamorous relationship. The study shows how societal norms, and what is taken for granted can have an impact on how the parents and the employees interact with each other. It suggests that working towards a higher level of knowledge and awareness of polyamory will make the interactions easier on the parents.

Innholdsfortegnelse

Innledning	8
Oppbygning av oppgaven	9
Avgrensning og problemstilling	10
Relevans for feltet	11
Begrepsavklaring og teoretisk rammeverk	13
Poly – kjært barn, mange navn	13
Tidligere forskning på polyrelasjoner og polyforeldre	14
Scientia sexualis, erkjennelsens kraft og diskursens påvirkning	17
Roller, stigma og presentasjonen av selvet	18
De bemerkelsesverdige og de som blir tatt-for-gitt	20
Familieliv og familiens betydning i dagens kultur	21
Metode	25
Valg av metode	25
Innhenting av data	27
Analysemåte	29
Etiske vurderinger	31
Validitet og reliabilitet	34
Forforståelse og «fallgruve»	35
Presentasjon av funn	37
Systemet og manglende kunnskap	37
Oppsummering	42
Fortellinger om glede, men også ubehag	43
Oppsummering	48
Skal jeg fortelle det eller ikke?	48

Oppsummering	51
Møte mellom systemet, de som utfører systemet og polyforeldrene	52
Manglende kunnskap og påvirkninger fra systemet	52
Gleder, ubehag og alt som er imellom	57
Usynlighetskappen som kan tas av	60
Konklusjon	64
Litteraturliste	67
Vedlegg	73
Vedlegg 1: Informasjonsskriv og samtykkeskjema	73
Vedlegg 2: Intervjuguide	78
Vedlegg 3: Godkjenning av NSD-søknad	81
Vedlegg 4: Bilde delt på lukket facebookgruppe	84

Forord

Først ønsker jeg og rett en stor takk til alle menneskene som har stilt opp til intervju som gjennom dette har gjort hele denne oppgaven mulig. Takk for at dere viste meg tillit til å dele om dere selv og deres liv. Jeg vil også rette en takk til PolyNorge som har vært behjelpelige med å dele informasjonsskrivet til studiet og i så måte bidratt til rekrutteringen av deltakerne i dette masterprosjektet. Ikke minst en stor takk til min veileder Astrid Skatvedt som har pushet meg, reflektert sammen med meg og gitt meg mange gode råd på veien til ferdig oppgave. Tusen takk! Mens jeg jobbet med denne avhandlingen fant jeg ut at jeg var gravid med tvillinger. Dette har gjort prosessen mer krevende enn jeg først hadde tenkt, og derfor vil jeg også rette en stor takk til mannen min, Steinar Vikholt, og dere andre fantastiske mennesker som har stilt opp for meg i denne perioden. Spesielt mens jeg var innlagt på 4C føde- og barsel i 14 dager med fare for prematurfødsel og fikk mye tid til å skrive siste delen av oppgaven. Uten alle dere ville jeg ikke klart å fullføre denne avhandlingen før fødsel. En siste takk må jeg rette til svigermor, Tone Vikholt, som har lest korrektur.

Som student så får vi spørreundersøkelser som skal kartlegge hvordan vi trives og har det mens vi studerer. Da jeg skulle fylle ut årets SHOT-undersøkelse kom jeg til en side hvor jeg skulle krysse av for sivilstatus. Da var alternativene: singel, kjæreste, samboer, gift/ registrert partner eller polyamorøs. Dette fikk meg til å trekke på smilebåndet. Det er fint å se at noen går foran for å inkludere og kanskje andre vil henge seg på, slik at vi som samfunn over tid får mer kunnskap om denne gruppen mennesker.

Jeg håper at denne oppgaven vil kunne bli brukt inn i å få en bedre forståelse og utvidet kunnskap rundt polyfamilier og deres opplevelser av møtet med velferdstjenestene. Denne kunnskapen vil kunne brukes direkte inn i arbeidet med mennesker innenfor helse- og sosialsektoren, men også i utdannings situasjoner og kunnskapsformidling.

Horten, 15 mai. 2022

Malin Vikholt

Innledning

*«Nei da ville jeg ha kalt de inn til en ekstra kontroll på helsestasjonen om jeg fikk vite at de var **sånne** foreldre»*

«åh, hvorfor det?»

«Nei, for det må jo være vanskelig for barna, og det kan jo være mer krangling, og så mange å måtte forholde seg til».

Dette utsagnet er hentet fra en diskusjon jeg hadde med en helsesykepleier. Vi snakket om ulike typer foreldreskap og relasjonsformen, og utsagnet kom etter at vi kom inn på temaet polyamorøsitet. Hva gjør at noen tenker at det å være polyforeldre i utgangspunktet krever en ekstra kontroll på helsestasjonen? Hva handler det om at en antar at det er mer krangling, for mange voksne å forholde seg til og vanskelig for barna? Finnes det noe grunnlag for disse antakelsene? Dette er spørsmål jeg etter denne samtalen har reflektert over, men ikke noe jeg tar sikte på å skulle besvare i denne oppgaven.

Ifølge en nyere studie så er det 3 % av Norges befolkning som har samtykkende ikke-monogame relasjoner (Træen & Thuen, 2022), noe som fører til at de bryter med normen om monogami (Træen et al., 2007). Tallene fra undersøkelsen viser at det er like mange samtykkende ikke-monogame som det er lesbiske og homofile (3%) i Norge. Andelen lesbiske, homofile og bifile i befolkningen varierer mellom 1% og opp til 10%, litt avhengig av hvordan de blir spurt om sin legning (Bufdir, 2017). Ordet samtykkende er plassert foran ikke-monogam fordi det skal understreke at disse relasjonen er inngått på en slik måte at alle parter vet om hverandre og er enige i at det er slik de ønsker å organisere samlivet sitt på (Sheff, 2014). Det viser seg at personer som lever i polyrelasjoner ikke ønsker å assosieres med ikke-monogame relasjoner uten samtykke, det vil si det vi kjenner som utroskap (Sheff, 2014; Stark, 2015; Wosick-Correa, 2010). Vi vet at personer som har flere samtykkende partnere samtidig opplever fordommer, stigma og at andre tar avstand til de (Conley et al., 2013). Hvis dette også gjelder i

Norge, vil det kunne føre til et behov for økt kunnskap og forståelse rundt samlivsformen for å fremme anerkjennelse og aksept, samt om denne gruppen har tilstrekkelig diskrimineringsvern.

Denne oppgaven vil se på hvordan «*sånne*» foreldre opplever kontakten med ulike offentlige instansene de møter på bakgrunn av at de har barn. Med «*sånne*» foreldre menes foreldre som har en samtykkende ikke-monogam eller polyamorøs samlivsform slik som dialogen i begynnelsen referer til. Poly blir også til tider forvekslet feilaktig med «polygami». Polygami betyr ekteskap mellom flere parter (Sheff, 2014), og det er ikke et slikt forhold denne oppgaven kommer til å omtale.

Braun og Clarke (2013, s. 10) presenterer at en forsker vil kunne ha ulike posisjoner i sin egen forskning, og det å være bevisst disse posisjonene er å være kritisk reflektert over hvilken påvirkning en kan ha på forskningsresultatet. De presenterer ulike inside og outside posisjoner, hvor inside handler om at en har noe til felles med de en skal forske på slik som kjønn, legning, eller andre gruppetrekk. Mens outside posisjonen representerer det motsatte. I denne prosessen har jeg reflektert mye over hvorfor jeg har valgt dette temaet, og kommet frem til at jeg har hentet inspirasjon fra min bacheloroppgave hvor jeg skrev om hvilken plass ungdommers seksualitet på barnevernsinstitusjon har (Kleppe, 2018). Så jeg er innenfor et felt jeg føler meg komfortabel å snakke om, som kan gi meg en viss inside posisjon, noe som kan bidra positivt inn i kontakten med informantene i dette masterprosjektet. Videre vil informantene bli omtalt som deltagere. Forklaringen for dette vil komme i metodekapittelet. Samtidig så måtte jeg reflektere over hvordan jeg skulle komme i kontakt og få innpass i denne gruppen da jeg er på utsiden. Mer om denne prosessen blir beskrevet i metodekapittelet.

Oppbygning av oppgaven

Over ble innledningen til oppgaven presentert. Videre i kapitlet blir oppgavens aktualitet og problemstilling beskrevet. Deretter følger avklaring av begreper,

presentasjon av aktuell forskning på poly som tema. Jeg vil så presenterer den relevante teorien slik som Goffmans rolleteori, Foucaults tanker om seksualitet og Zerubavels teori om det bemerkelsesverdige med de som blir tatt-for-gitt, men også hvordan familien som fenomen og begrep har blitt formet av kulturen i samfunnet, som jeg vil benytte inn i diskusjonen. Funnene i masterprosjektet blir presentert i oppgavens kapittel fire. Her vil det komme frem tre hovedtemaer. Disse temaene blir diskutert opp imot relevant teori og forskning i oppgavens kapittel «Diskusjon». Avslutningsvis kommer en kort oppsummering og konklusjonen av hele forskningsprosjektet, samt noen vurderinger om videre forskning.

Avgrensning og problemstilling

Når det gjennom oppgaven blir referert til velferdstjenester inkludert dette også barnehage og skole. Det handler om det tilbudet foreldre og deres barn, mottar fra det offentlige, uavhengig om det er utdanning, helsehjelp eller sosialhjelp på tvers av kommunale og statlige tilbud.

I møte med barnehage, skole og andre velferdstjenester vil en kunne møte ulike profesjoner, men også assistenter og andre uten noe spesiell type utdanning. Det vil derfor gjennom denne oppgaven brukes ansatt eller ansatte for å omtale de som representerer barnehage, skole og andre velferdstjenester foreldrene møter på.

Jeg har utarbeidet denne problemstillingen for oppgaven: **«Hvordan opplever mennesker som lever i en polyamorøs samlivsform, som har barn, møtet med velferdstjenester i Norge?»**

Videre er det formulert noen forskningsspørsmål som skal hjelpe med å svare på problemstillingen. Det er disse spørsmålene som er utgangspunktet for intervjuguiden.

- Hvordan omtaler personen sin samlivsform overfor ulike instanser, og hvordan begrunner de dette?

- Hva forteller de om sine familierelasjoner til [ulike] ansatte, og hvordan opplever de at dette håndteres/møtes?
- Hvordan det er å møte ansatte i barnehagen/skolen og andre velferdstjenester?

Gjennom litteratursøkene som ble gjort forut for oppgaven kom det ikke frem hvordan foreldre som praktiserer polyamorøsitet opplever møte med ulike velferdstjenester, og hvordan dette påvirker dem. Poly er et bredere begrep enn polyamori. I henhold til PolyNorge (2022) blir begrepet forstått som samlivspraksiser som åpner opp for flere samtidige kjærlighetsrelasjoner. Begrepet poly vil derfor bli brukt gjennom oppgaven. Begrepene vil bli ytterligere redegjort for i kapittelet «Begrepsavklaring og teoretisk rammeverk». Det jeg ønsker å undersøke i dette masterprosjektet er hvordan foreldrene opplever møtet med de ulike velferdstjenestene vi har i Norge. Jeg ønsker få frem eventuelle fordommer, tatt-for-gitt-heter og stigma knyttet til denne kontakten. Masterprosjektet vil presentere fortellingene til syv foreldre som har deltatt og ønsker å bidra til økt kunnskap om hvordan velferdstjenesten kan tilpasse seg slik at denne gruppen kan føle seg inkludert og «ikke sensasjonelle».

Relevans for feltet

Temaet for dette masterprosjektet er relevant for fagfeltet samfunn og helse siden den retter fokus på en gruppe mennesker som det finnes lite forskning på per dags dato. Eksisterende forskning på feltet viser at det finnes strukturelle stigmaer mot mennesker som lever i polyrelasjoner (Hutzler et al., 2016). De er også utsatt for fordommer, diskriminering og dehumanisering (Conley et al., 2013; Cox II, 2013; Rodrigues et al., 2018). Poly er også lite synlig generelt i samfunnet gjennom for eksempel lite representasjon i populærkulturen, i politikken og innenfor lovverket. Likestillings- og diskrimineringsloven (2018) §6 nevner vern for mange ulike minoriteter, men det er ikke knyttet direkte vern for personer med bakgrunn i deres samlivspraksis. Det kan være en del av årsaken til at de opplever det som utfordrende å være åpen rundt samlivsformen. Polyforeldre kan forstås som en minoritet når det kommer til denne formen for samliv på bakgrunn av at de er i mindretall, men også fordi de har færre

rettigheter enn majoriteten. Det å få mer kunnskap vil også kunne bidra til å utvikle gode tjenester for hele befolkningen. I forlengelsen av dette kan det også bidra til å forebygge utenforskap, samt at tjenestene kan stille de riktige spørsmålene, og dermed gi rett hjelp til rett tid. Kunnskap kan også bringe med seg aksept og forståelse for at noen lever livet sitt på en annen måte enn andre. Ifølge Bevacqua (2018) kan det at en anser monogami som den helsefremmende normen for barn å vokse opp i føre til at en på samme tid anser andre typer relasjonsformen som det motsatte. Ved å rette søkelyset på en annen type relasjonsform så vil det kunne bidra til å utfordre denne antagelsen. Familiene som blir omtalt i denne oppgaven kan defineres som en minoritet, som da har større muligheter for å bli utsatt for stigmatisering og ekskludering. Temaet er relevant for studieretningen forebyggende arbeid med barn og unge fordi vi er i behov av mer kunnskap om disse familiene slik at vi kan utvikle gode tjenester som bidrar til å forebygge utenforskap og gi rett hjelp til rett tid. Det å kunne arbeide for at barna og foreldrene deres opplever aksept og forståelse i samfunnet er noe denne økte kunnskapen kan bidra til. Beelmann og Heinemann (2014) viser til at økning i kunnskapsstatus rundt en gruppe som er lite kjent kan bidra til reduksjon i fremmedfrykt og negative holdninger.

Videre vil det teoretiske rammeverket og relevant forskning innenfor feltet bli presentert.

Begrepsavklaring og teoretisk rammeverk

For å kunne besvare oppgavens problemstilling er det først nødvendig å legge frem begreper og det teoretiske rammeverket som vil bli brukt videre når funnen fra masterprosjektet skal diskuteres. For å forstå hvilken foreldregruppe som blir omtalt så vil polyamori bli definert og beskrevet. Videre vil det teoretiske rammeverket som er valgt ut i etterkant av gjennomført analyse bli presentert. Selve analysen og prosessen rundt dette kan leses om i metodekapittelet i oppgaven.

Poly – kjært barn, mange navn

Selve ordet polyamori har ifølge Sheff (2014, s. xiv) en rik bakgrunn. Mennesker som var involvert i flere-partner forhold på 60-tallet så etter ord som kunne beskrive relasjonen de levde i, og i mangelen på et begrep lagde de sitt eget; «polyamory» på engelsk. Sheff (2014) presentere at polyamori stammer fra begrepet «polyfidelity» som er definert som trofast til mange. Begrepet utviklet seg for å kunne gi en betegnelse på livsstilen, men også et mer positivt begrep for de som praktiserer polyamori. De ønsket en enkel betegnelse for å få frem ideen om at en kunne ha flere samtidige seksuelle og/eller kjærlighetsrelasjoner. Med andre ord ser vi at det finnes mange former eller ideer for hva et kjærlighetsforhold eller partnerskap kan bestå av.

Det har gjennom tiden utviklet seg flere måter å praktisere polyamorøse forhold på. Polyamori er en form som bokstavelig kan oversettes til «kjærlighet til mange» (Klesse, 2006). Poly blir definert som en type relasjonsorganisering der de involverte partene har samtykket til å ha flere seksuelle, og/eller romantiske forhold samtidig (Sheff, 2014). Polyamori kan bli forstått som en type samlivs praksis som gir tillatelse til å ha flere kjærlighetsrelasjoner parallelt (PolyNorge, 2022). Det finnes også begrep som åpent forhold, som er et mer kjent og etablert begrep som sier noe om at to primærpartnere, som er sammen i en kjærlighetsrelasjon, har lov til å ha seksuelle relasjoner med andre (Sheff, 2014). Med andre ord så finnes det mange ulike måter å organisere forholdene på. For eksempel så er begrepet triade brukt for å omtale når det er tre personer som

har et forhold sammen eller en kvartett omtaler fire personer. I disse organiseringene så vil alle partene ha seksuelle eller/og romantiske forhold til hverandre (Sheff, 2014). Mens i en V-organisering, vil en person ha et romantisk og/eller seksuelt forhold til to andre personer. De to andre personene har ikke et slikt forhold til hverandre. De kan ha kjennskap til hverandre og inngå i en vennerelasjon for eksempel. Som nevnt så er foreldrene som er med i dette masterprosjektet hovedsakelig i en type V-organisering, hvor de bor sammen med en partner hvor de oppdrar barn. Eksempelvis så vil det at tre voksne bor sammen fortsatt bli ansett som en V-organisering så lenge det er to personer som ikke har noe romantisk eller seksuelt forhold til hverandre. Ifølge en eldre studie er den vanligste formen for polyforhold i Australia en triade bestående av en kvinne og to menn, tett fulgt av en kvartett bestående av to par. Det er mange av disse som har barn, men på grunn av sosialt press bor disse gruppene sjeldent sammen i samme hus (Turney, 1993).

Tidligere forskning på polyrelasjoner og polyforeldre

Det er lite forskning på feltet totalt sett, men de siste tiårene har tematikken fått noe økt fokus (Barker & Langdridge, 2010). Det økte fokuset er hovedsakelig i USA, men det er gjennomført noen undersøkelser i Europa (Andersson & Carlström, 2020; Carlström & Andersson, 2019; Klesse, 2019; Rodrigues et al., 2018), også i Norge (Sandbakken, 2019; Sandbakken et al., 2021; Stark, 2015). Masteroppgavene til Stark (2015) og Sandbakken (2019) tar for seg relasjonene, og hvordan det er å være poly i et mononormativt samfunn i Norge. Sandbakken et al. (2021) fant at deltakerne i studien opplevde at de falt på utsiden av hva som ble antatt når det kom til hvordan et romantisk forhold kan se ut. Det kom blant annet frem at deltakerne hadde ulike grunner og forklaringer på om de forteller at de er poly eller ikke til andre. De vektlegger ulike vurderinger, slik som, nødvendighet, normalisering, unngå risiko for å bli dømt eller konfrontert, men også måten samfunnets holdninger ovenfor polyamorøse fremstod på for deltakerne. De knyttet frykt til å fortelle om samlivsformen sin på bakgrunn av eksterne sanksjoner. Sanksjoner slik som å kunne miste jobben eller bli rapportert til barneverntjenesten. Pallotta-Chiarolli (2006) viser til en spørreundersøkelse blant polyamorøse i USA hvor 94 prosent av respondentene

mente at det var for lite representasjon av andre former for familieliv enn det hetronormative i media, politikk, læreplaner og i undervisning. De som ikke følger normen eller forsøker å «pulling the family out of the closet» kan oppleve restriksjoner og straff (Brosnan 1996 i Pallotta-Chiarolli, 2006). Dette er en referanse til hvordan homofile og lesbiske «kommer ut av skapet» og peker på hvordan familier som ikke følger det hetronormative familielivet bør forbli i «skapet».

Pallotta-Chiarolli vektlegger at mye av det som er skrevet om barn i polyfamilier illustrerer hvilke positive innvirkninger det kan ha på det emosjonelle, sosiale og psykisk helse å vokse opp i slike familiesituasjoner. I følge Pallotta-Chiarolli (2006) er det en voksende aksept rundt at homofile og lesbiske oppdrar barn. Det blir i dag ikke ansett som skadelig for barn å vokse opp i slike familiesammensetninger. Hun poengterer at dette ikke gjelder i like stor grad for foreldre som er biseksuelle eller i polyforhold da disse gruppene fortsatt møter motstand fra storsamfunnet, og også innenfor det lesbiske og homofile samfunnet. Carlström og Andersson (2019) fant ut i sin studie at menneskene de intervjuet opplevde at deres erfaringer ble stemplet som ugyldige eller at de ble oppfattet som umodne og ikke til å stole på. De trekker frem at møte med profesjonelle innen helse opplevdes som at de ble stoppet eller blokkert i å utfolde sin samlivsform, noe som førte til en følelse av stress og i verstefall skam.

De første studiene som tok for seg barneoppdragelse i polyfamilier kom på begynnelsen av 90-tallet, og trekker frem, blant annet, hvordan livet i en polyamorøs familie kan organiseres og det som inngår i barneoppdragelse (Anapol, 1992; Easton & Liszt, 1997; West, 1996). På grunna av frykt for negative konsekvenser har barn og barneoppdragelse vært fraværende fra de tidlige diskusjonene rundt polyamori (Klesse, 2019). Dybdestudier på temaet kom ikke før på midten av 2000-tallet, med hovedvekt fra USA og i Australia. Det finnes noen større studier på barn i polyfamilier, slik som: Goldfeder og Sheff (2013); Pallotta-Chiarolli (2010a, 2010b); Pallotta-Chiarolli et al. (2013); Sheff (2010, 2011, 2014).

Goldfeder og Sheff gjennomførte en longitudinell studie av polyamorøse og deres familier hvor det ble gjennomført deltakende observasjoner med flere enn 500 deltakere og 131 intervjuer. Hun fikk også i den siste datainnsamlingen etisk godkjenning til å intervju og observere 22 barn, av polyamorøse par (Goldfeder & Sheff, 2013). Det som fremkom av studiene, var blant annet at det var høy forekomst av emosjonell intimitet og ærlighet blant familiemedlemmene. Foreldrene vektla disse verdiene som viktige i sin oppdragelse av barna (Sheff, 2014). De snakket også om at de har flere ressurser å spille på innad i familien. Dette gjaldt økonomi, men også sosiale stimuli, å kunne tilrettelegge for ulike funksjonsnedsettelse eller sykdom, økt mulighet for alene tid for de voksne og mer oppmerksomhet til barna. Barna fikk også flere rollemodeller som de kan se opp til og snakke med om ting de opplever vanskelig (Sheff, 2014). Noen ulemper som foreldrene og barna nevner i studiene til Sheff (2014) er sosialt stigma, barnas opplevelse av tap dersom det blir brudd mellom en av de voksne, mange mennesker i et hus, et komplekst familiebilde og for mye foreldrekontroll. Sheff (2014, s. 217) trekker linjen over til andre familier som består av komplekse relasjoner har de samme utfordringene. Hun argumenterer med at de utfordringene polyfamiliene fortalte om sammenfaller med de samme problemene som monogame familier kan oppleve, og de skiller seg derfor ikke ut når det kommer til dette. Polyforeldre viste en bevissthet rundt det at de selv er seksuelle minoriteter gjør dem mer sårbare for kritikk og anklager om å være dårlige foreldre. Både fra slektninger, naboer, lærere og barneverntjenesten (Child protective services i USA). Klesse (2019) presenterer at det er en sterk sammenheng mellom polyamori og seksualitet, og at denne assosiasjonen bidrar til stigmatisering av polyfamilier gjennom at det blir ansett som skadelig for barn å vokse opp i slike typer familier.

En annen som har gjennomført større studier rundt polyfamilier er Maria Pallotta-Chiarolli. Hun gjennomførte studien ved bruk av mange ulike metoder, blant annet intervjuer, observasjoner, ved å lese i nettforum mm, som bidro til en milepæl når det kom til forskning på poly (Klesse, 2019, s. 628). Funnen fra hennes studier peker på at medlemmer av polyfamilier har en marginalisert posisjon som noe hun omtaler som «border dwellers» (Pallotta-Chiarolli, 2010b). Det vil med andre ord si mennesker som

hverken er det ene eller det andre, men begge deler. For eksempel bifile, som hverken er heterofile eller homofile, men samtidig er begge deler. På den ene siden så passer de inn i disse to gruppene (heterofil og homofil) mens de på den andre siden ikke passer helt inn i gruppene også fordi de bryter med de normdefinerte grensene for hver av gruppene. Polyamorøse kan bli ansett som «border dwellers» siden de ikke «bare» velger en samlivspartner, men ofte har flere samtidige kjærlighets- og/eller seksuelle forhold.

Scientia sexualis, erkjennelsens kraft og diskursens påvirkning

Foucault (1976/1999) tar for seg seksualitetens historie og problematiserer tatt-for-gitt-heter tilknyttet kjønn og seksualitet i samfunnet. Han trekker frem den heteroseksuelle monogamien som normen, og legger vekt på at den har blitt konstruert som regelen for hvordan man har et forhold. Unntaket fra regelen blir ifølge Foucault (1976/1999) blant annet møtt med fordømmelse, sykelligjøring og avsky. Han trekker blant annet homofili inn som en slik gruppe som bryter med denne normen.

Videre presenterer Foucault (1976/1999, s. 53-73) et begrep han betegner som scientia sexualis. Med dette beskriver han hvordan det på 1900-tallet ble økt fokus på seksualitet fra et medisinsk perspektiv, altså noe som kunne undersøkes og behandles, og bort ifra det å forstå seksualitet som noe som omhandlet nytelse. Han trekker inn hvordan sex i gamle Hellas ble brukt som en del av det å lære og overføre kunnskap mellom individer. I dag kan en snakke om en type medikalisering av seksualitet hvor det handler om reproduktivitet og noe som skal undersøkes og forstås i et medisinsk perspektiv. Foucault (1976/1999) skriver at individet i det moderne samfunnet har en obligatorisk plikt til å erkjenne sine hemmeligheter ovenfor andre, da spesielt i en profesjonell setting. Det å erkjenne er et ritual som stammer fra det å bekjenne sine synder til en pastor eller prest som videre kunne gi tilgivelse til synderen. Individet må da fortelle om sin seksualitet til noen med makt til å kunne verdsette og intervensere for å kunne dømme, straffe, tilgi eller trøste individet. Det ble vektlagt at individet ikke kan få hjelp før de setter ord på det som var avvikende eller syndig. Det vil si at personen

må fortelle om sine hemmeligheter for at de skal kunne få hjelp. De sentrale elementene i en erkjennelse vil påvirke individet til å fortelle om deres seksuelle særegenheter, uavhengig av hvor ekstreme disse måtte være (Foucault, 1976/1999, s. 61). Vi tilhører et samfunn hvor vi har definert seksualitet som noe som er vanskelig å forholde oss til (Foucault, 1976/1999, s. 63) og institusjonene bruker erkjennelsene aktivt i sitt arbeid for å hjelpe individet. Dette vil vi komme mer tilbake til i oppgavens diskusjonsdel.

En diskurs kan defineres som bestestemte måter å snakke om og omtale spesifikke fenomener, hendelser eller ting på innen et felt (Aakvaag, 2008, s. 309). Det å snakke om eller omtale må her trekkes ut i en videre forstand enn å *snakke* om det, men som utsagt som er basert på språklige og symbolske utsagn. Foucault kategoriserer at det finnes diskurser innenfor medisin, politikk og vitenskapen. Dersom en person skal bli anerkjent og tatt på alvor innenfor den vitenskapelige diskursen så kan ikke personen bruke en hverdagslig sjargong for eksempel. Ifølge Foucault så produserer diskurser kollektive identiteter (Foucault, 1969/2002). Dette skjer gjennom diskurser, altså at fellesskapet representeres på en symbolsk måte, som igjen produserer og synliggjør et «vi» og hvor grensene for dette «viet» går. Diskursene bidrar til hvordan virkeligheten skal defineres og forstås, gjennom måten en ordlegger og snakker om noe på. Med andre ord hva som er normalt, eller unormalt, hva som blir akseptert og ikke i samfunnet (Aakvaag, 2008, s. 307-311).

Roller, stigma og presentasjonen av selvet

Den dramaturgiske metaforen på samfunnet, hvor det sosiale livet blir utspilt som roller på en scene, er det Goffman er mest kjent for. Han bruker terminologi som «frontstage» og «backstage» for å skille mellom hvordan mennesker spiller ulike roller på scenen, og av scenen. Personen bruker kroppsholdninger, fysiske uttrykk, ansiktsuttrykk og andre virkemidler for å fremstå på en spesifikk måte og fylle en gitt rolle. Denne inntrykksreguleringen er ifølge Goffman med på å iscenesette en ønsket personlig front i situasjonene samhandling foregår på (Aakvaag, 2008). Teorien hans

legger vekt på hvordan samfunnet består av relasjoner og interaksjoner som oppstår i ulike situasjoner. Ifølge Aakvaag (2008) retter Goffman fokus på det sosiale livet, og at det omhandler menneskets *selv* som ukrenkelig. Han forklarer at vi i samhandling med andre forsøker å fremstå som et respektabelt menneske, samtidig som vi også forsøker å respektere den andre, og få de til å fremstå respektable (Aakvaag, 2008, s. 74).

Goffman tillegger denne dobbeltheten begrepene fremtreden (demeanour) og ærbødighet (deference). Fremtreden kan forstås som anstrengelsen eller forsøkene et menneske gjør på å fremstå som et respektabelt menneske. Mens ærbødigheten peker på at vi hjelper den andre med å fremstå som et respektabelt menneske (Aakvaag, 2008, s. 74).

Goffman (1969, s. 17-18) skriver at vi blir påvirket av andre i interaksjon med dem. Den andre vil kunne påvirke hvilke handlinger et individ foretar seg. Individet kan, ifølge Goffman, handle kalkulert ved å uttrykke seg på en bestemt måte, og på den måten gi et ønsket inntrykk ovenfor den andre. Individet kan gjøre dette for å få en bestemt reaksjon fra den andre. Dette er en prosess Goffman mener kan være mer eller mindre bevisst. For eksempel ved at en tar på seg utfordrende klær i en sammenheng hvor andre har kledd seg mer konservativt. Da vil personen som har på seg disse utfordrende klærne fremstå på en bestemt måte ovenfor de andre. Goffman (1968) skiller mellom «discredited» og «discreditable» når han skriver om stigmatiserte mennesker. Det første ordet viser til mennesker hvor stigmaet er synlig, slik som rase, kjønn eller en fysisk funksjonsnedsettelse, mens det andre ordet brukes til å beskrive mennesker hvor stigmaet ikke er synlig og personen kan skjule dette. For eksempel en psykisk lidelse eller en seksuell minoritet.

Goffman (1968) trekker også frem at individet blir påvirket av kulturen og tradisjonen som er i den gruppen individet tilhører eller den sosiale statusen til personen. Noen ganger vil tradisjonene i et individs rolle føre an hvordan individet uttrykker seg. Det vil ligge visse forventninger til hvordan eksempelvis en mor eller en servitør skal oppføre seg. Det vil si at det ligger en del beskrivelser av rollen som mor i det vestlige samfunnet, mens det i et annet samfunn kan være andre beskrivelser som passer inn i

rollen som mor. Når individet skal presentere seg selv ovenfor den andre så vil disse tradisjonene påvirke måten individet presenterer seg på. Eksempelvis polyforeldre i et monogamt samfunn kan presentere seg som monogame med å la vær å fortelle om alle sine kjæsterelasjoner og dermed spille rollen som en person med en kjæreste. Eller de kan presentere seg selv ved å avsløre at de er polyamorøse gjennom å presentere alle kjærestene sine i den samme settingen.

De bemerkelsesverdige og de som blir tatt-for-gitt

I følge Zerubavel (2018) er det et skille mellom fenomener vi legger merke til fordi de skiller seg ut og er bemerkelsesverdige og det som kan forstås som tatt-for-gitt-heter som ikke blir omtalt på noen spesiell måte fordi det bare er sånn. Han benytter seg av begrepsparet «marked» og «unmarked», som (Lillehagen) har direkte oversatt til markert og umarkert. Istedenfor å benytte disse direkteoversettingene vil disse fenomenene bli omtalt som bemerkelsesverdige og tatt-for-gitt-heter for å få frem betydningene av terminologien på engelsk. Disse bemerkelsesverdige fenomenene vil fremstå som noe som er verdt å sette ord på, og skiller seg fra det vi definerer som hverdagslig innenfor et meningsfellesskap. Han trekker inn eksempler som mannlig sykepleier, enveiskjøring og karrierекvinne for å beskrive disse bemerkelsesverdige fenomenene. Det som er tatt-for-gitt vil da være kvinnelig sykepleier, toveiskjøring og karrieremenn. Med andre ord at det vi ser på som «normalt» at en sykepleier er en kvinne, og ordet mann legges foran for å bemerke at noe ikke er som «vanlig». Det at et fenomen blir bemerket eller tatt-for-gitt blir påvirket av hvordan en snakker om dem og hva som ansees som «normalt» i vår kultur, og ikke fenomenet i seg selv. Det som da får fokus, er forskjellene mellom det bemerkelsesverdige og det som er tatt-for-gitt. For eksempel så vil det å være homofil være en markør om en person som tillegges mer vekt og betydning enn om personen for eksempel har vokst opp i en storby. Det blir altså et aspekt ved dette mennesket som får større betydning enn noe annet rundt vedkommende når vi skal forstå individet. Om vi følger Zerubavel (2018) er dette fordi homofili er noe som skiller seg ut og med det krever samfunnet at en forklarer eller bemerker det dette.

Forskjellene mellom disse bemerkelsesverdige og det tatt-for-gitte kommer av den historiske utviklingen samfunnet har gjennomgått. Eksempelvis at homofili var forbudt og de som praktiserte dette kunne straffes etter lov i flere land, også i Norge. Dette førte til at de som hadde denne legningen levde i skjul, i motsetning til heterofile (Kristiansen, 2008). Det homofile ble derfor bemerkelsesverdig i samfunnet og noe som måtte omtales spesifikt, fordi det skilte seg ut fra det som er antatt.

Zerubavel (2018) vektlegger at skjevfordelingen som en finner i et samfunn kommer fra tradisjoner, konvensjoner og kulturen i det samme samfunnet. Slik som at vi ikke sier kvinnelig sykepleier, men legger ved ordet mann når det er en mannlig sykepleier vi omtaler. Det gjenspeiler et maktforhold, som reproducerer forholdene for å opprettholde det vi forstår som vanlig eller tatt-for-gitte. Ved å observere det som er usynlig for oss kan en bryte med disse tatt-forgitt-hetene og endre maktforholdet i samfunnet. Det å være polyamorøs i dagens samfunn vil falle inn under det å være bemerkelsesverdig, og er også et eksempel Zerubavel (2018) trekker frem. Monogami blir trukket frem som det som er den antatte samlivsformen, mens polyamori blir bemerket. Dette viser ifølge Zerubavel (2018) skjevfordelingen i hva som får kulturelt fokus og blir ilagt vekt, og hva som skiller seg ut.

Familieliv og familiens betydning i dagens kultur

Begrepet familie er et begrep som vi alle har et forhold til og som vi bruker i dagligtalen vår. Ordet skaper et bilde i hodet av hvordan en familie ser ut, og en vil kanskje tenke at alle andre rundt seg også har samme oppfattelse av familie som en selv har. Families utforming kan derfor bli en tatt-for-gitthet. Betydningen av begrepet, og hvordan fenomenet familie blir forstått, blir derfor viktig å redegjøre for i denne oppgaven.

Med begrepet familie ligger det ofte en mor-far-barn-konstellasjon som er samlet i et hjem til grunn og hjemmet er et sentralt sted for familien å oppholde seg, men viser

også til en følelse av tilhørighet (Hansen & Baagøe Nielsen, 2017, s. 204). Familie kan også henviser til noens slekt, altså besteforeldre, tanter og onkler, fetter og kusiner. Med andre ord, de en deler stamtre, tradisjoner, begivenheter, og i mange kulturer også etternavn med. Samtidig så blir oppfattelse av familie påvirket av livet og hvordan egen familie er organisert. Powell (2010) gjennomførte i 2003, 2006 og 2010 en spørreundersøkelse med et nasjonalt utvalg av amerikanske voksne. De ble spurt om 11 ulike sammensetninger av en husholdning, og om de personlig kategoriserte disse som familier. Det fremkom at nesten alle anså en mann og en dame som var gift og hadde barn som en familie, mens under halvparten (39,6%) definerte en mann og en dame som ikke er gift og har barn som en familie. Når det kom til likekjønnede partnere uten barn så lå prosentene som anså de som en familie på 33 %. De så at barn var en fellesnevner for de kategoriene informantene anså som en familie. Studien er noe gammel og det er her også viktig å få frem at USA kan ha et mer konservativt syn når det kommer til kjønn og familiesammensetninger.

Historien om familien er lang, og utviklingen av familien har blitt påvirket av sosioøkonomiske endringer i samfunnet. Fra familiegårdene på 1830-tallet med to foreldre, videre til husholdninger hvor mor var hjemmeværende og far var ute på arbeid. Dette var de vanligste familiesammensetningen på 1930-1970-tallet. På midten av 1900-tallet ble det en tydelig reduksjon i antall barn per familie, og den har fortsatt å synke frem til dags dato. I 2015 lå den på 1,7 barn per husstand. (Bureau, 2015 i Corsaro, 2017, s. 105). En annen endring som skjedde mot slutten av 1900-tallet var at kvinner økte sin deltakelse i arbeidslivet. I takt med en økende aksept i samfunnet for å skille seg, har det også vært en gradvis økning i antall single foreldre (Corsaro, 2017). Gjennom at det er flere som skiller seg og finner nye partnere har vi fått familier som består av det som defineres som «mine, dine, våre». Vi ser også at det er en større andel familier hvor det er to mødre eller to fedre, eller flere omsorgspersoner for barnet slik som noen av familiene i dette masterprosjektet viser.

Peterson (2013) presenterer at den heteronormative familiekonstruksjonen er standarden for å tenke familie når det kommer til «den riktige måten å være forelder

på», det som fremmer psykisk helse og en god oppdragelsesmåte. Med andre ord hva som er ansett som det mest sosialt akseptable og den generelle normen for familieliv i samfunnet. Hun trekker inn at LGBTQ-relasjoner ofte får anerkjennelse som familie ved at de etterligner og etterstreber det som karakteriserer den heteronormative familielivet. For eksempel ved at det er to kvinner som bor sammen og oppdrar barnet. Dette vil ifølge Peterson (2013) påvirke forskningen som blir gjennomført på feltet på en slik måte at det ikke undersøkes alternative måter å «gjøre familie på» men isteden fører til mer forskning på den likekjønnede kjernefamilien.

Veaux og Rickert (2014, s. 268) sammenligner det å være en ikke-biologiske foreldre som er delaktige oppdragelsen av et barn med det å være steforelder. Ikke-biologiske foreldre som er mindre involverte i oppdragelsen sammenligner de med tanter og onkler. De henter begrepene fra velkjente familiebetegnelser fra de heteronormative familiekonstruksjonene og disse blir også brukt innenfor polyfamilier ifølge Sheff (2014).

I intervjuene med foreldrene bruker de ulike begreper for å beskrive i hvilken grad partnere er involvert med barna. Det blir derfor viktig å avklare noen av disse begrepene og få frem forskjellene. En biologisk forelder er de som har produsert barnet og barnet deler DNA med begge parter. Dersom mor er gift, vil personen hun er gift med automatisk registreres som far etter pater est regelen. Hvis dette skal bli omgjort kreves det en rettsformodning i form av bevisførsel, slik som en DNA-sammenligning (Jusleksikon.no, 2012). De som blir registrert som barnets foreldre får det som heter foreldreansvaret, og det må ikke nødvendigvis være biologiske foreldre.

Foreldreansvaret gir de som har det ansvar, plikt og rett til å ta avgjørelser rundt barnet og yte omsorg for barnet etter §30 i Barnelova (1982). Foreldreansvaret er altså juridisk. Noen av familiene i dette masterprosjektet forteller at de er tre foreldre for barnet, men det er bare 2 som kan ha foreldreansvaret ifølge norsk lov. Dette i motsetning til for eksempel Canada, hvor en dommer dømte at en tredje person skulle føres opp som juridisk forelder for et barn (Proctor, 2021). Den tredje foreldereren kan anses som en nær omsorgsperson i Norge. En nær omsorgsperson er en person som er nær barnet, og gir omsorg og andre foreldrelignende egenskaper, men da uten det juridiske

foreldreansvaret (Dalsklev & Eimot, 2015). Tilknytning mellom barn og voksen kan oppstå uavhengig av biologiske faktorer da det handler om et varig emosjonelt bånd mellom to personer (Dalsklev & Eimot, 2015). Det å skille mellom det juridiske og det følelsesmessige båndet vil bli videre belyst i oppgavens diskusjonsdel.

Relevante begreper, tidligere forskning og det teoretiske rammeverket har nå blitt presentert. Videre vil oppgavens metodedel bli presentert og en vil se hvilke avveininger som har blitt tatt underveis i masterprosjektet.

Metode

Når det forskes på mennesker, så vil ikke menneskene det forskes på forbli upåvirket (Braun & Clarke, 2013). De vil ikke oppføre seg slik de ville gjort dersom det ikke var en undersøkelse. Det vil med andre ord si at menneskene blir påvirket av at de vet at det er noen som skal observere eller få informasjon fra dem. Dette handler om at individet ønsker å gi svar på det som skal forskes på og kan dermed påvirkes av selve undersøkelsen som da kan påvirke resultatet. Dette blir kalt undersøkelseseffekt (Jacobsen, 2015, s. 19). Metoden som blir valgt kan bidra som et verktøy inn i forskningsprosessen slik at forskeren kan reflektere kritisk over hvordan undersøkelsen i seg selv kan påvirke deltakerne, men også hvordan forskeren selv kan påvirke funnen i studien. Jacobsen (2015, s. 20) fremhever at hensikten med å få frem disse påvirkningene ikke er å forhindre undersøkelseseffekten, da dette er veldig vanskelig, men at forskeren skal ha en bevissthet til at denne effekten finnes og diskutere hvilken påvirkning den kan ha hatt på resultatet av studien. Temaet for dette masterprosjektet er foreldre som lever i polyrelasjoner og hvordan disse foreldrene opplever møte med velferdstjenestene. Dette har informasjonsbrevet og et bilde med forenklet tekst på for å lette spredningen i sosiale medier (Vedlegg 4) vært kommunisert ut til foreldrene så de var klar over hva masterprosjektet vil ha fokus på. Foreldrene tok derfor en vurdering før de meldte seg på masterprosjektet om de hadde erfaringer som kan tenkes å være relevante for masterprosjektet. For å besvare oppgavens problemstilling ble det viktig å få frem foreldrenes egne opplevelser, uavhengig om de var positive eller negative, og derfor ble en kvalitativ metode valgt. Videre vil jeg redegjøre for hvorfor nettopp denne metoden egner seg for dette masterprosjektet.

Valg av metode

Et hvert forskningsprosjekt gjennomgår tre felles faser, uavhengig om det er kvalitativt eller kvantitativt, og vil påvirke gyldigheten og troverdigheten til resultatet av prosjektet (Jacobsen, 2015, s. 24). Når en ønsker å utvikle ny kunnskap og skape en dypere forståelse for et fenomen vil kvalitative metoder egne seg best til å belyse disse aspektene, slik som i dette masterprosjektet. I motsetning kan en bruke kvantitative

metoder for å beskrive blant annet omfanget av et fenomen (Jacobsen, 2015, s. 25). Siden denne oppgaven har som siktemål å se på hvordan mennesker som har en polyamorøs samlivsform opplever møte med barnehage, skole og andre velferdstjenesten i Norge har valget for metode vært en kvalitativ forskningsmetode. Kvalitative forskningsmetode kan deles opp i fire ulike kategorier ifølge Thagaard (2013, s. 13): observasjon, intervju, analyse av foreliggende tekster og andre visuelle uttrykksformer og analyse av audio- og videoopptak. Videre vil den valgte kvalitative metoden bli beskrevet, og det vil bli presentert både styrker og svakheter ved bruk av denne metoden.

Kvalitative intervjuer har som siktemål å få frem deltakernes opplevelser, tanker og refleksjoner rundt sin situasjon (Jacobsen, 2015; Thagaard, 2013). Ved å motta fortellinger fra deltakerne vil jeg kunne komme nærmere et svar på denne oppgavens problemstilling. En målsetning med intervjuene var å få frem opplevelser og kartlegge ulike aspekter ved deltakerens livsverden om å leve i polyamorøse forhold og hvordan dette ble møtt av ansatte. Kvale et al. (2015, s. 122) omtaler et eksplorerende intervju som åpnet og med en semistrukturert intervjuform. Det vil si at en på forhånd lager noen temaer med underliggende åpne spørsmål en ønsker å stille deltakeren, men en legger opp til at resten skal komme frem i svarene deltakerne gir under selve intervjuet. Da vil ulike aspekter kunne få mer oppmerksomhet enn andre fordi forskeren har sin forforståelse og opplevelser med seg i intervjusituasjonen, samt bruker seg selv som et redskap under prosessen (Kvale et al., 2015). I dette masterprosjektet så ble dette tydelig når jeg utførte intervjuene. Jeg ble overrasket over noen av funnene som pekte mot at de fleste av de jeg intervjuet hadde, det jeg har valgt å definere som, positive eller nøytrale erfaringer i møte med ansatte, mens det var mest familie og andre private relasjoner som viste mer negative reaksjoner ovenfor dem.

Bruken av denne metoden vil ikke gi grunnlag for å kunne sammenligne resultater direkte, men det vil kunne gi flere ståsteder å belyse resultatene fra, og også svare på problemstillingen. Det vil også tydeliggjøre hva deltakerne anser som dagsaktuelt (Kvale et al., 2015). Det er funnene som fremkommer av analysen som vil bli definert i ulike

temaer senere i oppgaven. På bakgrunn av valget om denne formen for innhenting av data er det også relevant å beskrive hvordan utvelgelsesprosessen av deltakere har foregått. Denne blir redegjort for under

Innhenting av data

Deltakerne ble rekruttert ved hjelp av PolyNorge. PolyNorge er en frivillig interesseorganisasjon som jobber for relasjonsmangfold, samtykkende ikke-monogami og et inkluderende samfunn (PolyNorge, 2022). Det å benytte seg av en organisasjon, eller personer som allerede er innenfor et miljø vil kunne være en fordel når en er forsker med et uten-fra perspektiv skal få tak i deltakere (Braun & Clarke, 2013, s. 60). En slik person som hjelper forskeren inn i et felt blir omtalt som portvokter (eng: "gatekeeper"), og kan hjelpe forskeren å få innpass i gruppen som det skal forskes på (Skilbrei, 2019, s. 138-139). Gjennom å dele et bilde med informasjon på sosiale medier og PolyNorges interne kommunikasjonskanaler meldte totalt 11 personer sin interesse. Ut av disse var det 3 som trakk seg før intervjurunden startet. Det er derfor gjennomført syv intervjuer med personer som på en eller annen måte definerer seg innenfor terminologien poly og har barn. Intervjuene varte mellom ca. ½ - 1 og ½ time, og ble gjennomført både fysisk og via nett med kamera. Grunnen til at det ble gjennomført intervjuer over nett handlet om smittetrykket som var under den pågående Covid-19 pandemien som førte til restriksjoner. I følge Braun og Clarke (2013, s. 97-101) kan en ikke lengre kategorisere intervjuer over nett som dårligere kvalitet. Covid-19 har ført til flere nedstenginger og restriksjoner i form av pålagt hjemmekontor og gjennomføring av møter på nett, som vi vanligvis ville hatt fysisk. Det kan tenkes at denne endringen også har ført til at det å gjennomføre et intervju over nett ikke har så mange negative sider som det kunne hatt for 10 år siden. Samtidig så mister en noe når en snakker med noen over nett kontra ansikt-til-ansikt. Blant annet så kan det være vanskeligere å tolke kroppsspråk når en bare ser deler av deltageren. Det kan også forekomme tekniske utfordringer som kan stoppe opp intervjuet og det er også større risiko med tanke på datasikkerhet og at uvedkommende får tak i informasjonen (Braun & Clarke, 2013). Under et av intervjuene ble det litt forsinket lyd noen ganger som førte til at deltageren og jeg snakket samtidig, men dette løste jeg ved å be deltageren fortsette. Et annet

intervju stoppet litt opp mot slutten grunnet at deltageren snart var tom for strøm på sin pc.

Deltakerne i dette masterprosjektet er fordelt i alderen 30 til 55 år, med hovedvekt i 30-årene. Antall barn deltagerne hadde spredte seg fra 1-4, og alderen på barna varierte mellom 0-17 år. Alle deltakerne er rekruttert via PolyNorge, og deres måte å praktisere samlivsformen på, vil bli omtalt som poly. Det var 4 kvinner og 3 menn i alderen 30-55 år deltok. En av deltakerne foretrekker hen som kjønnspronomen. Av anonymiseringshensyn vil ikke dette bli knyttet til en bestemt deltaker i fremstillingen av resultatene. Litt over halvparten av deltakerne var gift, og alle hadde barn. Det fremkom ulik organisering i forholdene til deltakerne, men de fleste hadde en V-organisering i samlivsrelasjonene de hadde. Ingen av deltakerne var i triader eller kvartetter. Deltakerne bor fordelt i Norge, men med hovedvekt på Østlandet i store og mellomstore byer. Dialektord ble skrevet ned i norsk bokmålsform i transkripsjonene og i sitatene av hensyn til anonymitet.

Deltakerne fikk informasjon om at masterprosjektet bestod av individuelle intervjuer med personer i polyrelasjoner som har barn (se vedlegg 1). Det ble beskrevet at jeg var interessert i opplevelser og erfaringer i kontakt med barnehage, skole og andre velferdstjenester i Norge. Deltakerne fikk også informasjon om at målet med masterprosjektet var økt kunnskap rundt opplevelsene disse foreldrene har hatt i møte med de ulike velferdstjenestene de er i kontakt med i forbindelse med å være foreldre. I informasjonsskrivet stod også masterprosjektets overordnede forskningsspørsmål, som var: **«Hvordan opplever mennesker som lever i en polyamorøs samlivsform, som har barn, møte med velferdstjenester i Norge?»**.

Det var et inklusjonskriterium at de har barn, siden masterprosjektet har som mål å se på foreldrenes opplevelser i møte med institusjoner i det offentlige hvor man er i kontakt med de på bakgrunn av at en har barn. Et annet inklusjonskriterium var at de enten hadde levd i et polyamorøst forhold eller lever i det i dag. Dette fordi at det vil

være stor forskjell på erfaringer å ha vært i slike type forhold og det å kunne *tenke seg* å leve slik. Det er også gjennom forskning vist forskjeller på personer som praktiserer poly, og de som ønsker å leve slik, men som ikke praktiserer dette (Moors et al., 2013). I tillegg til dette så kan det tenkes at aspektet rundt erfaringer i møte med ulike velferdstjenester for praktiserende poly og de med et ønske om å leve slik vil være annerledes. Utover dette var det ikke noe kriterium rundt åpenheten rundt samlivsformen, da det er interessant å få ulike perspektiver og historier rundt hvorfor en person velger å være åpen eller ikke om måten de velger å leve på.

Analysemåte

Det er flere kjennetegn ved kvalitativ forskning hvor forskeren selv er et verktøy i prosjektet. Dette gjennom intervjuer, fortløpende analyser i intervjusituasjonen og den strukturerte analysen i etterkant (Grønmo, 2016, s. 265). Det vil altså si at fra første intervjuet ble gjennomført og helt frem til intervjudataene ble produsert gjennom transkriberingsprosessen har intervjudataene gått igjennom en analyse. Jeg har tatt med meg erfaringer fra tidligere intervjuer, og intervjuene kan derfor ikke sies å ha vært helt like etter hvert som de har blitt gjennomført. Det finnes ifølge Grønmo (2016) ikke en standardisert måte å gjennomføre analyse av kvalitative data på. Det finnes derimot noen fremgangsmåter som kan bidra til å systematisere denne analysen før en kan drøfte funnene. Videre vil det bli redegjort kort for den metodiske tilnærmingen som er benyttet i analysearbeidet.

For å kunne gjennomføre en analyse av intervjuene må disse auditive dataene omgjøres til tekst gjennom å transkribere. Ifølge Braun og Clarke (2013, s. 161) blir ofte transkriberingen ansett som en teknisk ting en må gjennomføre i et kvalitativt forskningsprosjekt. De argumenterer videre med viktigheten av valgene en tar rundt hvordan og hva en velger å transkribere. Dataene i dette masterprosjektet har blitt transkribert verbatim. Det betyr at ordene som blir sagt er de som blir skrevet ned, ordlyder som «uhm», «mm-hmm» og «mmm» er også inkludert i transkripsjonene. Dataene ble fortløpende anonymisert slik det er beskrevet i kapitelene «Innhenting av data» og «Ethiske vurderinger». Lydopptaket ble slettet i etterkant av at transkripsjonen

var gjennomgått av deltakeren. Datagrunnlaget som ligger til grunn for analysen bestod av ca. 106 sider (50 785 ord) med tekst fra syv intervjuer.

For å forstå og tolke det som blir sagt i intervjuene har det blitt benyttet en tematisk analyse. En tematisk analyse kan benyttes for å identifisere temaer og meninger på tvers av dataen som er innhentet (Braun & Clarke, 2013; Tjora, 2017). Ved å bruke en induktiv tematisk metoden for å analysere data så vil en få en analyse som ikke er formet av allerede eksisterende teorier, selv om det i noen grad vil kunne bli påvirket av forskerens synspunkter og kunnskap (Braun & Clarke, 2013).

Jeg forsøkte først å gjennomføre analysen ved hjelp av det digitale verktøyet NVIVO, men fant fort ut at dette ikke funket for meg. Jeg skrev derfor de anonymiserte transkripsjonene ut og brukte ulike farger til de ulike temaene. Alle transkripsjonene ble lest igjennom flere ganger for å bli kjent med materialet og få en oversikt. Dette var også for å se etter mulige temaer. Jeg benyttet meg av en induktiv metode som bakgrunn når temaene skulle produseres (Braun & Clarke, 2013). Når jeg skulle kategorisere temaene i datamaterialet ville jeg oppdage nye temaer og ikke benytte meg av temaene som fremkommer av intervjuguiden (vedlegg 2). Temaene som blir trukket frem har blitt benevnt eller omtalt av flere av deltakerne. På den måten har datagrunnlaget en tykkere beskrivelse som kan være nyttig når en forsker på noe det er gjort få studier på eller når det ikke er klart hvilke temaer deltakerne ønsker å trekke frem (Braun & Clarke, 2013, s. 83). Det var en utfordring å plassere noen av sitatene i de ulike temaene fordi det er glidende overganger og mye henger sammen med hverandre. Når jeg skal presentere dataene i hovedkapittelet under har jeg komprimert sitatene, både for å spare plass, men også for å få frem poengene tydeligere, ved å skrive (...) hvor deltakeren snakker om noe annet, for å så komme tilbake til det som er essensielt for temaet. Ved å velge denne analysemetoden får selve fortellingen til foreldrene mest plass og det styrer funnene. Dette i motsetning til å ta utgangspunkt i en teori og samle inn data for å bevise eller avvise teorien. Det å ta utgangspunkt i det som fremkommer i intervjuene gjør også studien mer troverdig da en ikke aktivt går inn for å finne spesifikke fenomener.

Ved å ha et annet fokus eller andre deltakere ville dette masterprosjektet sett annerledes ut og analysen ville vært ulik den som blir presentert. Det å få frem begrensningen blir derfor et viktig aspekt. I kvalitativ forskning så er ikke målet å ha et representativt utvalg som kan si noe på vegne av alle innenfor det en forsker på. Det er likevel et ønske at aspekter fra forskningen har overføringsverdi til lignende fenomener (Watts, 2014). Alle deltakerne er bosatt i større byer og er organisert i PolyNorge. Dette kan være eksempler på aspekter som kan påvirke overføringsverdien til personer som har en polyamorøs samlivsform som lever i mindre byer eller bygder og/eller ikke er organisert. Eggebø et al. (2015) fant forskjell på hvordan seksuelle minoriteter blir møtt når det kommer til åpenhet og aksept ut ifra om de bor i bygd eller by. Dette kan ha en overføringsverdi når en skal forstå mennesker i polyrelasjoner også. På bakgrunn av dette så kan en ikke ukritisk overføre funnene fra denne oppgaven til andre kontekster og andre personer som praktiserer polyrelasjoner.

Etiske vurderinger

Etiske spørsmål er ikke kun noe som kun tilhører intervjusituasjonen, men noe som bør gjennomsyre hele forskningsprosessen (Kvale et al., 2015, s. 79-80). Han trekker frem eksempelet at det ikke er en sjekklister hvor en kan krysse av når oppgaven er gjennomført, men at de etiske spørsmålene må følge forskeren gjennom hele prosessen, og i alle momentene av forskningen. Gjennom arbeidet med dette masterprosjektet har jeg underveis gjort etiske vurderinger og refleksjoner. De diskusjonene jeg har hatt har da ikke handlet om hva som ansees som rett eller galt, men rettet fokuset mot det å få en bedre forståelse av egne holdninger.

Siden dette masterprosjektet undersøker et følsomt tema eller en gruppe som kan sies å være stigmatisert i samfunnet. Det er derfor viktig å ta hensyn til deltakernes anonymitet (Tjora, 2017, s. 177). I noen tilfeller, blant annet når det forskes på et lite miljø, vil det være vanskelig å garantere fullstendig anonymitet (Tjora, 2017, s. 177) En måte å sikre at deltakerne føler seg trygge på anonymiseringen er ved å gi dem tilgang på de sitatene og utdragene en har tenkt å bruke om dem. Da kan de selv sjekke om de

er komfortable med det som står og at det ikke er mulig å identifisere de på bakgrunn av det som står (Tjora, 2017, s. 177). På bakgrunn av dette så har alle deltakerne fått tilsendt transkripsjonen for gjennomlesning, med spesielt uthevet tekst rundt sitater som er brukt i masterprosjektets presentasjon av data og drøftingsdel. Derfor Deretter har jeg av anonymitetshensyn fjernet personopplysninger, samt dialektord og annen sammenhengende informasjon som kan avsløre hvem deltakeren er.

Masterprosjektet er godkjent av NSD da det blir behandlet sensitive person opplysninger, slik som seksuelle forhold og seksuell legning. Godkjenningen ligger vedlagt (Vedlegg nr. 3). Det har på bakgrunn av at spørsmålene i dette masterprosjektet omhandler seksualitet gjort ekstra tiltak for å sikre personvernopplysningene ved bruk av et ekstra sikkert datalagringssystem, USN SAFE.

Problemstillingen omhandler et tema som det kan være vanskelig å snakke om. Som forsker er det viktig at jeg skaper en trygg ramme for mine deltagere. På denne måten vil jeg kunne skape et rom de kan snakke og føle seg komfortable med å dele private og intime deler av sitt liv. Siden jeg ikke kjenner menneskene jeg intervjuet fra før om et tema som det kan være utfordrende å snakke om så er det mulig at dette har påvirket intervjusituasjonen og svarene deltakerne ga meg. På den ene siden så må jeg tenke at det deltakerne svarer er det som stemmer, og er det riktige for dem. Mens på den andre siden så kan temaet i seg selv føre til mer normative svar. Jeg opplevde i intervjusituasjonene av deltakerne var komfortable med å dele informasjonen som ble etterspurt, samt at de delte mer enn det jeg spurte om. Dette kan handle om at deltagerne har et sterkt ønske om å dele av sin kunnskap og erfaringer for å kunne påvirke og redusert stigma.

Alle deltakerne er representert i presentasjon av funn. Et aspekt ved denne type presentasjon er hvordan man fremstiller deltakerne i studien for å gi leseren en bedre forståelse for hvem deltakerne er. En måte å gjøre dette på er å gi deltakerne et pseudonym, samt å presentere de ulike deltakerne med informasjon som gir leseren en

bedre dybdeforståelse av hvilken grad de ulike deltagerne er blitt brukt i resultatene av forskningen (Tjora, 2017, s. 249). Noen av foreldrenes sitater brukes oftere da de hadde flere erfaringer som var relevant for å besvare problemstillingen i masterprosjektet. Mennene hadde erfaringer de fortalte om som handlet om andre situasjoner og settinger enn i kontakten med velferdstjenestene, altså mer i kontakten med naboer, venner og ukjente. Mens en overvekt av erfaringene i kontakten med velferdstjenestene ble fortalt av kvinnene som ble intervjuet. Hvor stor betydning kjønnet har for dette er det vanskelig si noe om, men det kan tyde på normene i samfunnet, og de «klassiske» kjønnsrollene hvor kvinnen følger opp barna i kontakten med velferdstjenesten. Samtidig trenger det ikke å ha noen spesiell stor innvirkning på resultatene av dette masterprosjektet, da hovedfokuset omhandler erfaringene foreldre har i kontakten med de ulike velferdstjenestene. Jeg opplevde at jeg sto i et dilemma rundt hvordan funnene best kunne bli presentert, siden det er benyttet mer informasjon fra noen deltakere enn andre. På den ene siden er deltagerens opplevelser som ikke er tatt med viktige. Mens det på den andre siden ikke er så relevant for oppgavens problemstilling. Jeg har derfor valgt å presentere de fortellingene som er relevante for problemstillingen, uavhengig av hvilken deltager som har fortalt. Det kan derfor sees en skjevfordeling i hvor ofte deltagerens navn brukes i presentasjonen av funn. Da dette handler om at noen deltagere hadde flere relevante fortellinger som kunne belyse problemstillingen. Presentasjonen av funnene i dette masterprosjektet er presentert på en slik måte at det fremkommer et fiktivt navn for personen som har fortalt om en opplevelse og er tatt med for å vise variasjonen i svarene som ble gitt. Mange av sitatene i transkripsjonene er lange siden forelderen snakket om temaet over lengre tid. De er derfor kortet ned, mens meningsinnholdet er beholdt. Det å korte ned sitatene kan også tydeliggjøre og synliggjøre funnet på en bedre måte.

Et viktig krav i forskning er knyttet til transparens, altså hva som ble gjort, på hvilken måte og hvorfor i forskningen (Tjora, 2017, s. 249-250). En måte å skape en transparens i forskningen på, er ved å bruke sitater fra intervjuer, da dette kan gi leseren en dypere forståelse av empirien enn ved å bare lese forskerens tolkninger av dataene (Tjora, 2017, s. 249). Samtidig så vil etiske hensyn begrense hvor mye en kan presentere rundt

hver enkelt deltaker av hensyn til å ivareta anonymiteten. Deltakerne blir derfor ikke presentert utover det de er representert i sitatene som blir brukt i masterprosjektets kapittel om presentasjon av funn og drøftingsdel.

Validitet og relabilitet

Validitet kan blir forklart som at forskningen forteller det den mener at den forteller (Braun & Clarke, 2013, s. 280). En litt smalere definisjon viser til hvorvidt en kan finne «realiteten» gjennom det en etterspør. Validiteten av en studie vil derfor peke på hvor gyldig et argument er, og om metoden som er benyttet kan brukes til det den skal undersøke (Kvale et al., 2015, s. 250). I dette masterprosjektet har jeg, som tidligere nevnt, tatt i bruk kvalitative semistrukturerte intervjuer. Informasjonsskrivet (vedlegg nr. 1), intervjuguide (vedlegg nr. 2), søknad til NSD (vedlegg nr. 3) er vedlagt oppgaven. Siden det jeg ønsket å undersøke handler om en dypere forståelse av et fenomen mener jeg at metoden som er valgt er god til å belyse hvordan polyamorøse foreldre opplever møte med ulike tjenester i velferdssamfunnet. Spørsmålene jeg har stilt har vært formulert åpne og forsøkt å være lite førende for deltakernes svar.

For å bedre kvaliteten og troverdigheten på studien bør forskeren dele sine foreløpige funn og tanker i et allerede eksisterende fagmiljø (Tjora, 2017, s. 250-252). Dette kan bidra til å øke refleksiviteten rundt funnene. De foreløpige funnen i masterprosjektet ble presentert og diskutert på en fagsamling i mars 2022 med medstudenter og fagansatte ved USN. Funnen har også blitt diskutert og bearbeidet i samarbeid med min veileder. Dette er vært gjort for å sikre at jeg har tolket dataene så lite påvirket av egne meninger og fordommer som mulig.

Relabilitet retter søkelys på forskningsresultatets troverdighet (Kvale et al., 2015, s. 275-277). Troverdighet handler derfor om hvorvidt en kan stole på funnen i et forskningsprosjekt. Jeg sendte transkripsjonene til deltakerne som ønsket det i etterkant av intervjuene slik at de kunne lese gjennom og kommentere på dette. Det kan bidra til å øke studiets troverdighet siden det å si noe verbalt kan se annerledes ut

når det skrives ned. Derfor kan det også tolkes på ulike måter enn hva deltageren egentlig mente. Ved å bruke det som kalles deltakervalidering, altså ved å la deltakeren lese igjennom og kommentere transkripsjonen kan en derfor sikre at kunnskapen som produseres er mer troverdig ifølge Repstad (2007). Ikke bare kan det føre til å bedre troverdigheten til studien, men det kan også ifølge Mero-Jaffe (2011) gi deltakeren mer kontroll over kunnskapen som blir produsert om dem. 5 av 7 deltakere ønsket å få intervjuene tilsendt. Da jeg fikk disse i retur var det kun et fåtall endringer som var gjort. Noen av deltakerne rettet opp i noen formuleringer som kunne misforståes. Utover dette var det ikke gjort noen endringer i transskripsjonen.

Dersom påliteligheten og gyldigheten av en intervjustudie vurderes som rimelig, gjenstår det å avgjøre om det har interesse lokalt eller om resultatene kan overføres til andre situasjoner (Kvale et al., 2015, s. 289). Studien i seg selv kan ikke sies å være generaliserbar da utvalget består av 7 personer, samtidig vil funnen i studien kunne brukes til å skape en større forståelse for hvordan noen mennesker som lever i polyrelasjoner opplever møte med velferdstjenester.

Forforståelse og «fallgruve»

For å prøve å motvirke at min forforståelse skal ha for stor innvirkning på resultatene har jeg ført forskerlogg slik Braun og Clarke (2013, s. 37); Nilssen (2012, s. 31 og 41) beskriver det. En utfordring jeg opplevde i forskningsprosessen var hvordan jeg skulle tolke informasjonen deltakerne hadde gitt meg. Når en tolker det andre sier vil en ofte gjøre dette gjennom sin egen forforståelse (Røkenes & Hanssen, 2012, s. 153-154). På bakgrunn av denne utfordringen tok jeg kontakt med andre medstudenter, min veileder og la frem funn i et masterseminar mars 2022 for å få hjelp i denne prosessen, og kvalitetssikre notatene og tolkningene mine. Ved å diskutere dette med andre merket jeg meg hvor enkelt det var å underbevisst tolke det deltakerne hadde sagt utenfor den konteksten de sa det i, slik at dataene skulle stemme med min forforståelse av et fenomen. Gjennom å ha redegjort for min hva min forforståelse var gjorde det meg mer bevisst på denne fallgraven. Da jeg startet dette masterprosjektet hadde jeg en tanke

om at det ville komme frem en del negative erfaringer i kontakten med velferdstjenestene. Som nevnt tidligere ble jeg overrasket over at det ikke var så mange negative erfaringer foreldrene fortalte om. Dette bryter dermed med min egen forforståelse og viser at jeg ikke bare er ute etter å bekrefte den antagelsen jeg gikk inn med i masterprosjektet, men er opptatt av å finne det som faktisk bli fortalt.

Presentasjon av funn

Funnen i denne oppgaven er kategorisert i 3 temaer; «Systemet og manglende kunnskap», «Fortelling om glede, men også ubehag» og «Skal jeg fortelle det eller ikke?». Det kom frem forskjeller med tanke på hvordan foreldrene opplevde de ulike møtene med ansatte, og de beskrives som både positive, nøytrale og negative erfaringer knyttet til disse møtene. Som vi vil se, dreier forskjellene seg blant annet om rammebetingelser og forhold både på struktur- og aktørnivå. Under blir resultatene presentert gjennom utdrag fra transkripsjonene og det blir knyttet forklaringer til hvert sitat. Som tidligere nevnt så er deltagerne anonymisert, og har derfor fått et annet navn når funnen blir presentert.

Systemet og manglende kunnskap

Det kommer frem at systemene i velferdsstaten kan skape muligheter eller hindringer for polyforeldrene. Eksempler på slike systemer er systemet barnehagen har for å registrere hvem som får lov til å hente barnet, og utfylling av andre skjemaer generelt i kontakten med velferdstjenestene.

Flere av foreldrene sier at det ikke har vært et problem at flere kan hente barnet i barnehagen, og at når det ble registrert så var det fint for dem som familie. *«De tok jo og satte kjæresten min opp som forelder sånn at han får lov til å hente barnet mitt i barnehagen. Da var det jo lettere for oss»*. Iben forteller om at det var noen tekniske utfordringer med å få registrert 3 tilganger i en app som barnehagen brukte for å kommunisere med dem *“Og det var litt kløn fordi systemet ikke er lagt opp sånn. Altså rent praktisk tekniske ting»*. På den andre siden så trekker mange av deltakerne frem at skjemaer som skal fylles ut generelt i møte med barnehager, skoler, helsestasjon og andre instanser ikke er utformet på en slik måte at det er plass til flere enn to navn: *«Og at disse skjemaene som man fyller ut ikke bare automatisk går ut ifra at her er det en mor og en far, eller to personer, men at her er det mulighet for at det er flere som er*

involvert". Dette er noe flere av deltakerne etterspør på spørsmål om hva velferdstjenestene burde tilrettelegge for.

Truls forteller om når hans kone og hennes kjæreste fikk baby sammen, så ble han automatisk oppført som barnets far på tross av at de hadde gitt beskjed i god tid før fødsel, og de var helt sikre på at den biologiske faren til barnet ikke var Truls.

«(...) vi var jo da i forkant og tenke at nå skal vi gå ned å si ifra til NAV sånn at det ikke blir noe rot med det. Da er det jo HAN som er far, og ikke meg. Så da er det jo de rettigheten som blir utløst, er riktig at kommer på rett plass. (...) vi sa: "okei, vi er gift, HAN er far, dette er null problem fordi vi er alle enige. Hvor skal vi skrive under for at det problemet er løst?". Vi fikk da "nei, det er umulig. Det er ikke noe som heter det. Dere er gift"., så JEG er far»

Da fikk de beskjed om at den eneste måten å omgjøre dette på var ved å levere DNA-tester av begge menn og babyen i etterkant av fødsel. Dette førte til at kjæresten til kona ikke hadde rettigheter når det kom til fødselspermisjon, barnetrygd og foreldreansvar frem til farskap var bevist i etterkant av fødsel. Iben forteller også om en slik opplevelse med systemet og at det var en prosess i etterkant av fødselen som tok oppimot 4 måneder å få omgjort og registrert riktig biologisk far til barnet. Dette med at systemet ikke er lagt opp til å ha flere partnere samtidig er noe Cecilie også forteller om da hun og kjæresten skulle ha barn sammen.

*"Når *barnet* ble født da så var det min mann som ble ført automatisk opp som *barnets* far. Det er fryktelig vanskelig å få det omgjort. (...) Selv om jeg har oppgitt han som far på svangerskapsparirer og oppga han som far på sykehuset og det står i journalen til *barnet*. Men ifølge folkeregisteret er det fremdeles min mann som er far til barnet. (..) Så foreløpig så går han rundt uten noen rettigheter".*

Som vi ser her så møtte Cecilie og hennes kjæreste det samme systemet og de utfordringene som kan følge med. Videre så snakker Cecilie om at dersom de ikke lengre hadde vært kjærester så hadde han vært rettsløs med tanke på barnet. Hun sier at hun synes dette er dumt. Hun vektlegger også at dette er noe som andre polypar som hun kjenner til har hatt utfordringer med. Sitatene over viser hvordan systemet ikke passer inn for de som er gift med en person, og som får barn med en annen person mens de fortsatt er gift med den første personen. Det viser også noe om hvor lang prosessen for å rette det opp er for foreldre som har en nyfødt baby de skal bruke mye tid og energi på. Iben forteller også noe om et brev fra NAV som opplevdes strengt.

«Så får vi et veldig strengt brev i posten alle tre. Det er KJEMPE STRENGT. Der står det noe sånt som "Vi har grunn til å mistenke at barnets biologiske far er noen andre enn den og den personen. På bakgrunn av denne mistanken er dere tvungen til å ..."»

Iben forteller at de forsøkte å være i forkant av situasjonen, men at systemet ikke er lagt opp til å håndtere en slik situasjon, og likevel så får de brev fra NAV som kan oppfattes som at de har gjort noe galt gjennom formuleringen som Iben forteller om i sitatet over.

Gjennom intervjuene kommer det frem at de fleste av deltakerne opplever at det er et behov for opplæring av ansatte om det å være poly og hva det innebærer. De forteller om en følelse av at de må lære opp de ansatte om temaet. Noen foreldre forteller også om en følelse av forventning til at de skal fortelle eller opplyse om samlivsformen.

«(...) men da må VI på en måte bare begynne på de i nærheten da, som på en måte er relevant der barna begynner i barnehagen. Så må vi gjøre det på en god måte, og da faller jo det litt på oss da (...) så blir det jo opp til oss selv som må veldig by på oss selv da og være veldig transparente da. (...) ja, det er jo da noe som er veldig personlig og intimt. (...) Altså når jeg bestemmer meg i så fall å

fortelle det til noen jeg går til, så må jeg jo også være forberedt på opplysningsarbeid da. (...) Du må liksom gå igjennom standarden på det»

Her snakker Veronica om noe som kan forstås som en følelse av ansvar for å opplyse ansatte om poly for at det ikke skal danne seg misforståelser og fantasier om hva poly er. Hun legger vekt på en opplevelse av at hun har ansvar for å gi informasjon om noe som hun også betegner som «veldig personlig og intimt» og at hun i forkant av å skulle fortelle at hun er poly forbereder seg på å gjøre et opplysningsarbeid. På den andre siden forteller Iben om at måten det blir presentert til ansatte kan påvirke om det kommer spørsmål i retur.

«(...) Det er noe med hvordan man legger det frem. Erfarte jeg. Altså hvis man legger det frem, altså nå demper jeg stemmen: "hvis man legger det frem som noe veldig hemmelig og nå skal jeg fortelle noe som jeg skammer meg litt over og det er litt skummelt" Da blir det jo mye mer sensasjonelt med en gang (...) Altså det det folk reagerer på en måte hvor de fort kan begynne å grave, stille mye spørsmål. Det blir, det blir, ja, man blir litt dyr i en dyrehage. Mens når jeg i et helt vanlig toneleie veldig rett frem forteller at «SÅNN er ståa» så åpner jeg heller ikke for spørsmål da. (...) Det blir ikke en big deal, eller det blir sikkert det i hue til mottaker, men det blir ikke ROM for å gjøre det til en big deal»

Det kan her virke som at Iben har ilagt seg en strategi for å ikke få spørsmål og gjøre informasjonen om samlivsformen til et «ikke tema» i den videre samhandlingen med den ansatte. Andre deltakere etterspør at ansatte får mer kunnskap om tematikken fra utdanningene sine eller blir kurset i det for å være bedre rustet til å møte polyamorøse familier på samme måte som de møter en helt «vanlig» familie. Theodor forteller:

“ja, jeg tenker at hvis DE [ansatte] fra sin side gjør det tydelig i sitt første møte at «VI vet det finnes forskjellige samlivsformer og det er greit å være på forskjellige måter, og at de vet om og er informert om det, vi kan dette her”. Så det ikke blir

på pasienten eller klientens bord da, og altså, informere om, opplære de i, at det finnes forskjellige samlivsformer. Vi sitter på den kunnskapen, og så lenge det ikke, hold jeg på å si, er normalt i samfunnet å ha kompetanse om det. Bør de også opplyses om det. (...) Så at det gir en trygghet, eller at jeg som pasient ikke trenger å sitte der å lure på "hvis jeg nevner det nå, blir det da, får det utfall for meg?"

Theodor setter her også ord på en opplevelse av at ansvaret for kunnskapsformidlingen ligger på de som polyamorøse foreldre og sier også noe om en frykt for hva som kan skje dersom han forteller om dette i møte med ansatte. Han setter ord på en utrygghet på hvordan den informasjonen vil bli håndtert og brukt i den videre kontakten med den ansatte. Flere legger vekt på et ønske om å være akseptert og noe «ikke sensasjonelt» i møte med andre. Iben utyper dette:

«(...) Jeg GIDDER ikke spekulasjoner eller på en måte hvisking eller en idé om at dette er noe sensasjonelt da. Jeg ville dagligdags, allmenngjøre det på en måte. Litt sånn "ja, og forresten vi er poly. Vi bor sammen alle tre. Vi er ikke religiøse nutcases, vi er bare veldig liberale. Neste gang har jeg mest sannsynlig med meg den andre samboeren min. Eller ektemannen min eller ja»

Iben snakker om at alle de kunne møte på i forbindelse med det første svangerskapet fikk informasjon om samlivsformen deres for å unngå spekulasjoner og gjøre det at de var poly til mindre sensasjonspreget. Et virkemiddel flere av deltakerne tror kan bidra til dette er nettopp kunnskap om polyamorøse samlivsformer. Iben på den andre siden opplevde at jordmoren som fulgte opp svangerskapet hadde gjort et forsøk på å erverve seg kunnskap og Iben vektla at det var noe som opplevedes positivt at det ikke bare lå på Ibens skuldre å gi kunnskapen til den ansatte:

«Hun hadde blant annet hørt på en reportasje på Norgesglasset på P1. (...) men hun hadde hvert fall hørt på hele det programmet. Og syns, og sa at hun syntes

det var nyttig da. Så det, det lå ikke bare på meg å drive voksenopplæring. Og det synes jeg var ålreit»

Dette i tydelig motsetning til erfaringer Cecilie hadde gjort seg i møte med helsevesenet: *“Vi har på en måte ikke vært åpen med så veldig mange innenfor helsevesenet og sånne ting fordi vi opplever det litt sånn at det blir mange dumme spørsmål da. Som vi ikke ønsker å svare på”*.

Oppsummering

I dette kapittelet har vi sett at lover, regler og hvordan systemene i velferdsstaten kan spille inn og påvirke familielivet til disse menneskene. Det viser et system som oppleves som tungt fordi det er en omstendelig prosess å få omgjort farskapet hvis man er gift og får barn med en annen. Et annet aspekt er skjemaer som skal fylles ut hvor polyforeldre opplever det som sårt eller vanskelig at de bare kan føre opp to navn. På tross av at de er flere omsorgspersoner for barnet. Samtidig ser vi også at systemet som for eksempel barnehagen har bidrar til å en opplevelse av det foreldrene betegner som inklusjon når det kommer til hvem som kan hente barnet, eller har tilgang til en app med informasjon rundt barnets hverdag. Det kommer også frem at foreldrene har hatt ulike erfaringer knyttet til møte med de ansatte, men alle forteller om en opplevelse av at de ansatte har ingen, eller lite kunnskap rundt deres samlivsform. Noen opplever at den ansatte gjør forsøk i å erverve seg kunnskapen i etterkant av at de har fått vite om samlivsformen til foreldrene. Flere forteller om en følelse av ansvar når det kommer til å gi informasjon, og andre ønsker ikke å åpne opp for spørsmål rundt temaet. Noen lar til og med vær å fortelle om samlivsformen for å ikke få «dumme» spørsmål. Samtidig så er det et viktig poeng å få frem at flere av deltakerne forteller noe om at det ikke alltid oppleves som nødvendig å fortelle at de er polyamorøse til ansatte. Dette vil bli ytterligere utdypet litt senere i det siste temaet. Jeg skal nå gå videre med å presentere neste tema som vil ta for seg positive og negative erfaringer foreldrene har hatt i møte med ansatte.

Fortellinger om glede, men også ubehag

Det er stor variasjon i hvordan foreldrene opplever møtet med de ansatte. Det kommer frem positive, nøytrale og negative erfaringer i denne kontakten. Som vi skal se blir noen positivt overrasket, mens andre opplever at ansatte rynker på nesen når de forteller om samlivsformen sin.

Truls forteller om kontakten han har hatt med NAV og at det virker litt tilfeldig om man møter på noen som håndterer informasjonen om at de er polyamorøse på en god måte.

«Det vil jo si at om og når og hvor man får rettighetene sine avhenger av hva slags koordinator man har [på NAV]. På behandlingstid og hvordan man blir møtt og sånne ting. Og det føles veldig feil da når det gjelder noe så intimt som barn»

Han vektlegger at dette oppleves feil når det handler om det kjæreste man har, nemlig barnet sitt. Veronica beskriver en god mottakelse fra jordmor i oppfølgingen av svangerskapet hennes. Hun legger vekt på at det ikke ble noen overdrevent ved mottakelsen fra den ansatte, noe som førte til at hun ikke opplevde seg annerledes eller at det var sensasjonspreget det hun fortalte.

“Jeg likte jo veldig godt sånn som jordmora mi håndterte det da. Det var bare sånn, det var like naturlig som at jeg skulle ha fortalt om en annen del av livet vårt som ikke er så mye oppstandelse rundt da. Sånn at det er: «vi har to ekstra bonussøsken» f.eks. Det var bare så "ja, okei, men det var fint. Da veit jeg det". Det var ikke noe sånn sensasjonspreget eller overdrevent reaksjon. Ikke sånn "Jeg skal akseptere det" og selv om det er velment så blir det en sånn overdrevent annerledeshet rundt det for å få frem at de vil akseptere det”

De fleste av deltakerne har det de beskriver som positive eller nøytrale erfaringer i møte med de ulike ansatte i de ulike tjenestene. Theodor setter ord på hvordan han opplevde møte med familievernkontoret, og hvordan det å fortelle det ikke virket til å påvirke kontakten med den ansatte i noe stor grad.

«(...) Og i forhold til det polyamorøse så hadde det ikke noe med det de skulle hjelpe oss med, og det tok heller ikke mere plass enn det skulle. Og det var ikke det som var problemet i det hele tatt. Det var på en måte bare tilleggsinformasjon som, for å gi et større bilde eller noe sånt. (...) og det var heller ikke sånn at de hang seg oppi det eller noe sånt. Ikke sånn "Ja, men det er jo klart at det er problemet" eller noe sånt. Det var overhodet ikke det. Og det var det, og vi hadde vært bekymret [for] i begynnelse om hvis vi hadde fortalt det at det da ble grunnen til at alt som var galt i denne verden omtrent. Og det er jo ikke det.».

Han setter også ord på en frykt han kjente på før de fortalte om samlivsformen. En frykt knyttet til måten de ansatte kunne reagere på og hvordan det ville kunne påvirke behandlingen de var i. Under forteller Truls om en opplevelse med sykehuset:

«Og da hadde de jo fylt ut det her kortet som du setter på den tralla med informasjon [senga til babyen på sykehuset], og listet opp alle 3 på det [informasjonskortet til babyen] uten at vi hadde bedt om det. Så de hadde faktisk lest [de hadde levert et brev i forkant av fødsel om at de var 3 foreldre] og tatt det som "ja, sånn er det med dem»».

Truls hadde en opplevelse av å bli positivt overrasket av sykehuset etter fødselen av barnet. Han setter ord på at de var nervøse i forkant over hvordan de kom til å bli møtt, men at de hadde blitt positivt overrasket over at «det ble jo såpass greit tatt imot». De hadde også et møte med sykehuset i forkant av fødselen hvor det ble tatt opp problemstillinger og gitt informasjon som Truls beskriver som fint. Andre har negative

erfaringer med ansatte. Cecilie forteller om møter med blant annet NAV, ett av barnas skole og også skolen til hennes kjærestes barn.

“Selv skolen da som fikk greie på det og som da anmelder oss til barnevernet. De [skolen] må jo få vite om det da. Så selv om det har vært negative reaksjoner da så synes [jeg] at vi ikke har noen grunn til å skjule oss eller skamme oss, og vi kan jo ikke noe for andres følelser og meninger. (...) snakket med rektor på sønnen min sin skole. At han kan bli mobbet av dette. Det kan få han til å føle seg dum. (...) Så jeg, liksom, det er noe av det første de går etter da, at barna kan bli mobbet, hva kommer folk til å si, ja, nå var ikke det helsetjenesten da, men skolen”.

Gjennom intervjuet med Cecilie så forteller hun om flere mindre hendelser med skolen som hun beskriver som vanskelige og ubehagelige. Hun beskriver blant annet et møte på Teams angående kjærestens barn hvor hun satt sammen med kjæresten og den ansatte som ledet møtet avsluttet møtet før det hadde begynt ved å si: *“jeg må avslutte møtet umiddelbart fordi du har en ulovlig person til stede”* til Cecilies kjæreste. De fikk ikke muligheten til å forklare at det var meningen at Cecilie skulle delta på møtet. Det førte til ekstra belastning for dem som foreldre med tanke på å ta fri fra jobb, planlegge nytt møte og en negativ følelse. Cecilie forteller dette i sammenheng med andre negative opplevelser hun har hatt med skolen. På tross av negative erfaringene så gir Cecilie uttrykk for at det er viktig at instansene rundt henne og hennes familie vet om samlivssituasjonen deres. Iben på den andre siden forteller at jordmor etter hvert stilte noen spørsmål rundt det å være poly, og hadde en opplevelse av at den ansatte var redd for å gjøre noe feil: *«Og hun begynte etter hvert å stille litt mer spørsmål. Men jeg merket at hun var redd for å si noe feil. Redd for å trå feil».*

Foreldrene forteller om møte med ansatte og beskriver at de opplever at den ansatte tar imot informasjonen på en nøytral måte. Dette ved å si «okei, det har jeg ikke noe med», eller «okei, da skriver jeg det ned». For så å ikke ta det opp igjen. Dette kan handle om en unngåelse av temaet. På en annen side kan det også tyde på refleksjon

hos den ansatte om at dette var ubehagelig for forelderen å snakke om og derfor ikke tar det opp igjen. Veronica forteller om når hun fortalte om hennes polyamorøse samlivsform til en ansatt: *«(...) det ble aldri tatt opp igjen i etterkant. Det at vi ikke er monogame. Jeg har inntrykk av at hun lar det ligge frem til jeg eventuelt ønsker å ta det opp»*. Veronica har en opplevelse av at jordmor ikke tar opp temaet igjen, og at det er opp til Veronica selv dersom hun ønsker å bruke mer tid på å snakke om samlivsformen. Det kan virke som at dette er noe Veronica opplever som fint da hun senere i intervjuet forteller om at denne ansatte møtte henne på en god måte.

Noen av deltakerne beskriver at ansatte har flyttet seg i stolen, rynket på nesen, lett etter ord, eller virket overrasket når de forteller om at de lever i et polyamorøst samliv og de tolker at vedkommende synes dette er ubehagelig.

“(...) Man merker kanskje først og fremst kanskje overraskelse. (...) Men aldri om de folkene som har jobbet på familievernkantoret får sjokk og bare "oooj" når noen forteller de er lesbisk liksom. Da tror jeg de er helt "jaja, okei greit". Så det er åpenbart en sånn sjokkeffekt som jeg egentlig tenker at ikke burde være der”

Ole sammenligner her hvordan han ser for seg at ansatte reagerer dersom noen forteller at de er homofile eller bifile opp imot det å være polyamorøs. Han beskriver at det har en «sjokkeffekt» å fortelle. Cecilie snakker først om møte med helsestasjonen hvor hun forteller om en opplevelse av at den ansatte fremstod profesjonell, og setter det opp imot hvordan reaksjonen til terapeuten til mannen hadde hatt da hun fikk informasjon om samlivsformen:

«Jeg synes egentlig hun var veldig, veldig ..., grei, grei er vel et skikkelig generelt ord. Men jeg synes hvert fall hun virket profesjonell. (...) Hun [terapeuten til mannen] synes jo, hun har vel uttrykt at hun synes dette er merkelig og rart, men at folk må få lov å leve som de vil i 2021. Ehm, og selv om det på en måte var, det var ikke noe veldig negativt, men du skjønnte jo på en måte, på måten hun sa det på, at det her synes hun var feil. Ofte så blir det jo rynket litt på nesa når vi

*sier det. (...) «det vil jeg ikke vite noen ting om og det er noen rare kinky greier dere holder på med». (...) Og det er det ikke. (...) Jeg tok jo også og ringte til NAV og da var det også helt sånn, «tørr du å snakke med mannen din om dette eller må vi ringe å si det til han?» Jeg bare nei er du gæærn liksom? skal NAV ringe å si *ler* at det barnet som din kone har fått, det er ikke ditt. Og det gjør de sikkert og det er sikkert veldig bra de kan tilby det hvis det er en negativ situasjon. Men at de skal gå ut ifra at det er det synes jeg blir litt feil»*

Vi ser at Cecilie snakker videre om andre reaksjoner og hennes tolkninger av disse når hun har fortalt om samlivsformen sin til ulike ansatte. Spesielt beskrivende er eksempelet hennes i kontakten med NAV-kontoret. Dette kan være velmenende, slik Cecilie også setter ord på, men hun beskriver at det ikke var riktig måte å håndtere situasjonen på for henne og at hun synes det er feil at den ansatte bare antar at det er noe som er vanskelig. Cecilie har også opplevelser i kontakten med skolen til det ene barnet sitt som hun gjennom intervjuet betegner som negative og belastende. Der ble noen ansatte så bekymret for hvordan samlivsformen kunne påvirke barnet at det ble sendt bekymringsmeldinger til barneverntjenesten:

*“(...) tok skolen og meldt bekymring på oss til barnevernet (...) Så *skolen* sendte inn 3 anmeldelser [bekymringsmeldinger] på det da. (...) Og da fikk jeg en telefon [fra barneverntjenesten] om at jeg hadde fått tre anmeldelser fra skolen (...) Så det synes jeg ..., også det var litt sånn, men jeg regner med at det ikke blir siste gang noen peker på ungene og sier at "åh, det er skadelig for dem"”.*

Videre forteller Cecilie at det aldri ble noe sak i barneverntjenesten, men at hun til slutt hadde fått en telefon fra barneverntjenesten etter at skolen hadde forsøkt å sende en tredje bekymringsmelding. Hun formidler også en antagelse om at det ikke er siste gang noen kommer til å uttrykke at de tenker det er skadelig for barna hennes at hun har den samlivsformen hun har.

Oppsummering

I dette kapitlet har vi sett at foreldrene har knyttet ulike erfaringer i kontakten med ansatte som betegnes som både positive, nøytrale og negative. Blant annet det som kan ansees som små gester som å skrive tre navn på et kort gir foreldrene en positiv overraskelse. Mens andre opplever at skolen reagere med å melde bekymring til barneverntjenesten på bakgrunn av samlivsformen. Dette viser ytterpunktene, og kan tyde på at det er store kontraster. Samtidig som flere av foreldrene forteller om opplevelser som kan ansees som nøytrale ved at det ikke tar opp for mye plass og oppmerksomhet i kontakten med den ansatte. Det fremkommer også variasjoner i reaksjoner som de ansatte har ovenfor foreldrene når de får informasjonen fra foreldrene om samlivsformen de har. Fra det å vise det som kan forstås som aksept og respekt, til å vise og uttrykke at «dette er merkelig». Det er her viktig å få frem at hovedvekten av funnen ligger på de positive og nøytrale opplevelsene. Videre vil masterprosjektets siste tema bli presentert. Her vil vi blant annet se at foreldrene gjør vurderinger i forkant av et møte om de skal fortelle den ansatte om samlivssituasjonen eller om de lar være.

Skal jeg fortelle det eller ikke?

Noen av foreldrene forteller at de ikke vil fortelle om familiesituasjonen til de ulike instansene. De har ulike grunner til dette, men en hovedårsak som går igjen hos de fleste er at de ikke anser det som relevant for kontakten de har med instansen fordi de ikke på det tidspunktet har en relasjon med noen som påvirker barnet på noen måte.

*“(...) Men det har heller ikke vært aktuelt eller vært oppe som noe tema. I og med at vi ikke har hatt noen såkalt nære relasjoner som påvirker barna våre på noe som helst måte. Så har vi ikke, har ikke det vært tema. Men jeg ser jo for meg at hvis jeg eller *kona* på ett eller annet tidspunkt på en måte finner noen som blir nær og kjær, så og det er naturlig at de forholder seg til våre barn, eller vi til deres barn, så tenker jeg jo det at det å presentere den personen som partner vil egentlig være litt naturlig. (...) ja, hvis man har barn i barnehagen og man har*

flere kjærestere, og barnet sier i barnehagen at jeg [Frank] har flere kjærestere så er det greit at man har snakket litt om det i forkant rett og slett. For at det vil være et tema “

Iben setter ord på hvordan de valgte å fortelle om polyrelasjonene de hadde da de bodde tre voksne sammen, i motsetning til nå hvor de bor to voksne sammen med barna og at de ikke er i noen andre faste relasjoner for øyeblikket. De har derfor ikke snakket med helsestasjonen, barnehagen eller andre instanser de er i kontakt med der de nå bor.

«Det handler om kan dette affektere ungene på noe vis (...) Mens da vi bodde sammen alle 3 så var det KJEMPE VIKTIG, fordi de må vite at 3 voksne mennesker kommer og henter i barnehagen, og de må vite hvem ungen kaller pappa. Og de må vite, ikke sant, helsestasjonen måtte vite at jeg har med meg en annen fyr på kontrollen neste gang, ikke sant (...) Akkurat nå så passerer vi som ganske A-4. Altså noen som tilsynelatende er en mann og en som tilsynelatende er en dame med to unger som bor alene, altså. Nå er vi stealth, hvis jeg skal kalle det det. Altså vi er, vi passerer. (...) Altså vi har ikke informert noen her fordi det har ikke vært nødvendig»

Iben snakker også om det å kunne passere eller fremstå som et monogamt par som har barn. «Stealth» er et engelsk uttrykk som direkte oversatt til norsk betyr hemmelig eller i smug ("stealth," u.å) og kan forstås som en intensjon å ikke tiltrekke seg oppmerksomhet. Theodor forteller også om at han ikke opplever et behov for å fortelle om sin samlivssituasjon. Han legger noe av grunnen til å la vær på frykt for de stigmaene som kan finnes i samfunnet. Samtidig sier han noe om at han ville sagt noe til for eksempel barnehagen dersom det hadde kommet en partner inn i livene deres som aktivt skal ta del i livet til barnet.

«(...) Det er ikke sånn at vi aktivt har prøvd å skjule det. Men vi har heller aldri aktivt sett behov for å diskutere det (...) jeg ser ikke behovet egentlig [for å fortelle til ulike instanser]. Jeg vet det finnes et stigma, og at det kan sette meg, eller oss, og barnet i en situasjon hvor de tenker, hva skal jeg si, tenker mindre hyggelige ting om oss. Og det vil jeg jo helst unngå. Så det kommer jo ut ifra en viss frykt for stigma kanskje. Men samtidig så er det ikke så stort at, altså, hvis jeg hadde hatt en kjæreste, eller samboeren min, her i samme by eller hvert fall i nærheten og en av de skulle hente i barnehagen eller noe sånt så tror jeg absolutt vi hadde fortalt om det»

Theodor legger samtidig vekt på at frykten ikke er så stor at han ikke ville fortalt det dersom det hadde vært nødvendig, men at livssituasjonen deres ikke er organisert på en slik måte nå som gjør at de må fortelle det til eksempelvis barnehagen. Andre kan bruke mye energi på å tenke over om de skal fortelle til ansatte eller ikke. Veronica setter ord på det på denne måten etter at hun ble spurt om hun noen gang har angret på å fortelle at hun var poly:

"Jeg har ikke angra sånn egentlig. Det er kanskje noen ganger jeg har lurt på "oj ble den personen ubekvem" av at jeg fortalte om det, for der er det jo det problemet med åpenhetskompetansen du må ha da. Du kan jo aldri vite i ettertid at "hvorfor sa du ikke det da?" De sa ikke nok, de var ikke ærlige nok. Så da var du hvertfall litt ærlig, men de kan jo også i ettertid si "åh, hvorfor følte du behov for å fortelle så mye, som om jeg vil vite alle detaljer om det". Det er den åpenhetskompetansen da. (...) Det skal liksom vi bare vite om hvor mye vi skal si. Så man bruker jo gjerne mer energi på det. Skal jeg fortelle eller skal jeg ikke fortelle. Er det relevant, ikke relevant.»

Veronica sammenligner det å skulle fortelle om at hun er poly med mennesker som «kommer ut av skapet» som homofil, eller er annerledes enn majoriteten på en eller annen måte. Hun retter fokus på en opplevelse av at hun bare skal vite akkurat hvor

mye eller lite hun skal fortelle om dette til ulike ansatte, og at hun i etterkant av å fortelle kan møte ulike reaksjoner i form av at hun har delt for mye eller for lite om sin samlivsform. Dette er noe hun fremhever som energikrevende og utfordrende.

Oppsummering

I dette kapittelet så ser en at foreldrene knytter ulike vurderinger i forkant av å skulle fortelle om samlivsformen sin. Noen legger vekt på at dette er en privatsak og ikke er relevant for kontakten de har med den ansatte, mens andre vil fortelle det for å unngå spekulasjoner og gjøre det mindre sensasjonelt. Andre deler informasjonen i situasjoner hvor de vurderer at samlivsformen påvirker barnet og derfor anser det som relevant at den ansatte også går informasjonen. Det kan nesten synes som at foreldrene vurderer om de skal avsløre samlivsformen, nesten som om det er en hemmelighet, og at det er en avgjørelse som de reflekterer mye over i forkant av å faktisk gjøre det. Videre vil funnen som har blitt presentert over bli drøftet opp imot relevant teori for å se hvordan disse fenomenene kan forstås.

Møte mellom systemet, de som utfører systemet og polyforeldrene

Jeg har gjennomført syv intervjuer med foreldre som har en polyamorøs samlivsform. De har delt sine opplevelser fra møte med ulike ansatte i et bredt spekter av de velferdstjenestene vi har i Norge, primært ansatte fra barnehage, skole, helsestasjon og sykehuset. Dette er tjenester de er i kontakt med i forlengelsen av det å ha barn og være foreldre. Videre vil funnen blir diskutert opp imot den teorien som tidligere er presentert.

Manglende kunnskap og påvirkninger fra systemet

Det fremkommer i datamaterialet at mange av foreldrene opplever at det er lite kunnskap om poly blant ansatte de er i kontakt med. De beskriver en opplevelse av å måtte lære opp den ansatte på momenter med samlivsformen deres. Det blir beskrevet ulike måter foreldrene håndterer dette med manglende kunnskap på. Noen forteller om det som kan forstås som en plikt til å gi informasjon, slik som Veronica forteller om, mens andre forteller om en strategi på hvordan de legger det frem og at dette påvirker den ansatte til å ikke stille spørsmål. Iben forteller om kontakten med flere ansatte og at måten det blir lagt frem på, altså ved å legge det frem kort, tydelig og som noe ikke-sensasjonelt så unngår Iben å få så mange spørsmål. Ser en dette opp imot hvordan mennesker i møte med andre bruker ulike uttrykk for å få frem en ønsket reaksjon, så har Iben tillagt seg en strategi som fører til den ønskede reaksjonen fra den ansatte. Nemlig at det ikke blir stilt spørsmål om samlivsformen, og at Iben ikke må avsløre intime detaljer om sitt samliv.

I følge en undersøkelse gjennomført av Weber (2002) så viste det seg at polyamorøse må bruke deler av tiden i kontakt med ansatte på å forklare og lære opp vedkommende. Dette på tross av at de opplevde ansatte som var åpensinnede og viste et ønske om å lære om poly. Dette sammenfaller med det som kommer frem i denne oppgaven. Flere av deltakerne forteller om opplevelser av at de ansatte de møter i velferdstjenesten

ikke har kunnskap om poly, og de kan også føle på et visst ansvar for å formidle kunnskapen om poly til de ansatte. På den ene siden kan dette bidra til en viss maktfordeling mellom foreldrene og den ansatte ved at forelderen har mer kunnskap om temaet. Mens det på den andre siden er uheldig at foreldre må bruke tid på å lære opp den ansatte når tiden de har sammen med den ansatte skulle brukes til å hjelpe forelderen eller barnet. Goffman (1956, 1969) snakker om at mennesker i møte med andre vil gjøre mye for at både en selv og den andre skal oppfattes som respektabel. Det at foreldrene da bruker tid på å forklare og lære opp den ansatte kan i den sammenheng sees som en mekanisme som bidrar til at den ansatte ikke taper ansikt.

Williams og Prior (2015) hevder at dersom sosialarbeidere ikke har bevissthet rundt at det finnes ulike samlivspraksiser så kan de ubevisst overføre egne fordommer og noe de betegner som mikroagresjoner over på sårbare klienter. Sosialarbeidere skal fremstå som profesjonelle, og får på bakgrunn av dette opplæring i kulturelt mangfold, sensitivitet, empowerment, for å nevne noen. For å møte klienter på en god måte får de også trening innenfor sosialt mangfold som inkluderer alder, kultur, sosioøkonomisk status, seksualitet og kjønn ifølge Williams og Prior (2015). På tross av denne opplæringen kan det synes at sosialarbeidere har et kunnskapshull når det kommer til håndteringen av mangfold, og da spesielt rundt seksuelle identiteter (Scherrer, 2013; Williams, 2013). I Norge ble det i 2019 vedtatt en ny forskrift for utdanningen av helse- og sosialfagstudenter. Der står det at alle skal ha kunnskap om inkludering, ikke-diskriminering og likestilling, uavhengig av blant annet kjønn, legning og seksualitet (Forskrift om felles rammeplan for helse- og sosialfagutdanninger, 2017). I følge Williams og Prior (2015) er polyamorøse en slik gruppe. Dersom ansatte får mer kunnskap om samlivsformen kan de gi rom til foreldrene å snakke friere, føle seg sett og forstått. Det kan bidra til reduksjon i opplevelsen av skyld og skam, og gi dem en opplevelse av håp (Brandon, 2011). For lite kunnskap kan også føre til at den ansatte legger mye av forklaringen for at klienten strever på at det handler om at de er polyamorøse (Graham, 2014).

Disse foreldrene lever på et slags toegget sverd. På den ene siden så har polyfamilier manglende synlighet som kan påvirke hvilke kunnskap som utvikles og tas i bruk i

velferdstjenestene og gir dem en ulempe når det kommer til lover, økonomi, sosiale og institusjonelle rettigheter og aksept (Pallotta-Chiarolli et al., 2013). På den andre siden så vil frykt for å bli misforstått, bli definert som annerledes og, i verste fall, demonisert av ansatte innen velferdstjenestene gjøre at mange polyforeldre tilbakeholder informasjonen om at de nettopp er poly ifølge Pallotta-Chiarolli et al. (2013). Dette fører dermed at de er lite synlige i samfunnet og at kunnskapsutviklingen blir mer saktegående enn om synligheten hadde vært økt. For å trekke en parallell til en gruppe som Pallotta-Chiarolli (2010b); Sheff (2011) mener polyamorøse kan sammenlignes med, nemlig lesbiske, homofile, bifile og transpersoner. Disse gruppene kan det sies at det finnes en del mer forskning og kunnskap om i dagens samfunn. Dette er noe blant annet Truls trekker frem når han snakker om hvordan ansatte kan reagere når han forteller om sin samlivsform. Ser en dette opp imot at det i nyere studie er vist at ca. 3% i Norge definerer seg som samtykkende ikke-monogame, og den samme studien viser til at ca. 3% definerer seg som lesbisk eller homofil (Træen & Thuen, 2022). Det kan gi en indikasjon på at det er et kunnskapshull når det kommer til denne samlivsformen sett opp imot en annen gruppe som har vært mer synlige gjennom eksempelvis «homokampen».

Erera (2001) argumenterer med at opplevelsen av problemer og press polyfamilier kan ha ofte stammer fra faktorer som skjer på utsiden av familien, gjennom stigma og diskriminering. Ser en dette opp imot det flere av deltakerne i dette masterprosjektet forteller om, altså om et system som ikke er rigget for å håndtere deres måte organisere samlivet på, kan det tyde på å underbygge den påstanden. Alle deltakerne i dette masterprosjektet som har vært gift og fått barn med en annen, forteller om at lovgivningen har ført til utfordringer og frustrasjon. De referer til pater est regelen som fører til at den personen som er gift med den gravide automatisk blir ført opp som far. De forteller om en lang prosess for å få omgjort farskapet, og at det har ført til at biologisk far har stått i fare for å miste sine rettigheter til blant annet permisjon siden omgjøringsprosessen kan ta tid.

Burr (2015) eksemplifiserer hvordan «idealfamilien» er blitt en familieideologi. Dette skaper antagelser og tatt-for-gittheter om hvordan noe skal eller bør være. Det sammenfaller med at den heteronormative kjernefamilien har så stort feste i samfunnet, slik at individer eller forhold som er på utsiden av disse familierammene har større risiko for å bli ansett som uønsket, mindreverdige og i verste fall patologiske (Cowan et al., 1993; Hartman & Laird, 1983; Walsh, 2003 i Peterson, 2013). Dette vil kunne påvirke utviklingen av tjenestene og hjelpen velferdstjenestene tilbyr befolkningen. Ifølge Peterson (2013) er kjernefamilien beskyttet gjennom måten politikken og praksisene i samfunnet er. Dette skjer blant annet gjennom måten systemene rundt hvem som har krav på materiale goder fra staten er bygget opp, og kommer til syne gjennom fortellingene til noen av foreldrene. Blant annet så kan det Cecilie snakker om når hun forteller om opplevelsen i kontakten med NAV. Det at den ansatte spurte om hun kunne si ifra til mannen sin selv kan forstås opp imot at den ansatte har et system, og noen retningslinjer de må følge. På den andre siden kan systemet som er laget for å sikre foreldres rettigheter oppleves tungt og vanskelig for de som ikke passer inn i systemet.

Ifølge Klesse (2019) viser Pallota-Chiarollis og Sheffs forskning at det sosiale stigmaet rundt polyamorøsitet kan forstås gjennom mange ulike former for diskriminering, som fører til at de mister rettigheter i sosiale og økonomiske rettigheter, samt innen lovgivning og i kontakten med institusjoner. Emens (2004, s. 287) argumenterer at motstanden i de lovgivningen og sosiale forholdene i USA stammer fra institusjonaliseringen av det monogame forholdet, og en antagelse om at alle ønsker å være i monogame forhold. Dette fører ifølge henne til at de som lager lovene, reglene som systemet er bygget opp rundt blir gjort på en slik måte at det bekrefter denne antagelsen om at mennesker ønsker å leve i monogame forhold. Videre fører dette til at polyamorøsitet blir kriminelt og diskriminert gjennom lovgivning som omhandler utroskap, bigami og i spørsmål rundt foreldreansvar (Emens, 2004, s. 283). Det understrekes at dette er undersøkt i USA hvor vi vet de er mer konservative når det kommer til synet på familie og seksualitet. Ser vi på eksempelvis Tyskland så tyder forskningen på at det finnes diskriminering innen arbeids- og velferdssystemet, og lovgivning rundt foreldreskap. Samtidig som mange polyforeldre kan oppdra barna sine

uten intervensjoner fra staten (Raab, 2017 i Klesse, 2019). I Norge har vi blant annet lovgivning som forbyr det å være gift med flere samtidig og pater est prinsippet som flere av foreldrene i dette masterprosjektet har trukket frem som en utfordring i hverdagen. Definisjonen på ekteskap ble utfordret av bevegelsen som endret loven slik at likekjønnede kunne gifte seg. Under denne bevegelsen skapte LGBT-miljøet en distanse fra polyamorøse som ønsket å endre lovgivningen, for at de ikke skulle påvirke deres kamp om det likekjønnede ekteskapet. Dette på bakgrunn av redsel for stigma knyttet til det å ikke være monogame (Cardoso, 2014). Det er nettopp dette stigmaet og antagelsen om det heteronormative som ser ut til å påvirke systemet og kunnskapen som de ansatte har i møte med disse foreldrene.

Dersom forskningen og teoriene som konstrueres i dag tar utgangspunkt i et mononormativt perspektiv, vil dette kunne bidra til at en opprettholder den forestillingen om at monogamiet er den eneste mulige eller riktige samlivsformen. Det vil ifølge Foucault (1969/2002) reprodusere kunnskapen om hva som er det «riktige». Derfor er det å få mangfoldet av samlivsformer inn i undervisning, forskning og i andre arenaer hvor kunnskap blir produsert og utviklet et moment som vil kunne føre til at ansatte har mer kunnskap om denne samlivsformen. Dette vil videre kunne føre til at polyforeldre opplever seg mindre stigmatiserte og får en økt følelse av forståelse og respekt. Sosiale stigmaer kan føre til at polyfamilier får det vanskeligere enn nødvendig ved at en avsløring eller oppdagelse av at de er poly kan merke familien med det Goffman (1968) kaller «discrediting status». Det kan forstås som en avsløring av noe det er knyttet stigma til som ikke er synlig i utgangspunktet. Dette kan gi de som vet om at foreldrene praktiserer polyrelasjoner et overtak som de kan bruke mot dem (Sheff, 2014, s. 225). Ser en dette opp imot det Foucault (1976/1999) mener om at institusjonene bruker erkjennelser i sitt arbeid for å hjelpe individet, kan dette føre til at foreldrene ikke får den hjelpen de trenger på grunn av redsel for å bli avslørt. Samtidig så kan det at polyamori ikke er så kjent virke beskyttende, ved at mennesker vil bruke sin egen forståelsesramme for å forklare andre mennesker som er i nær kontakt med polyforelderen.

Gleder, ubehag og alt som er imellom

Cecilie fortelle om en ansatt på skolen som sa «*At han kan bli mobbet av dette. Det kan få han til å føle seg dum. (...)*». Dette tyder på at den ansatte har noen bekymringer om at samlivsformen Cecilie har vil kunne gå utover barnet på skolen og uttrykker dette ovenfor Cecilie. Pallotta-Chiarolli (2006) fant i sin forskning at foreldre i polyfamilier må ta valg på hvor mye informasjon de skal dele med barnets skole om sin samlivsform. Mange av foreldrene bestemmer seg for å gi et minimum av informasjon. Dette er på bakgrunn av at stereotypene av ikke-monogame samlivsformer, og at det ansees som en sensasjonell samlivsform. Det kan ifølge Pallotta-Chiarolli (2006) føre til stigmatisering, ignorering og at en blir oppfattet på feil måte i skolegården dersom de lar være å fortelle et minimum rundt hva polyamorøse samlivsformer kan være. Samtidig så forteller Cecilie om at skolen meldte bekymring til barneverntjenesten basert på, slik hun oppfatter det, at hun var polyamorøs. Ifølge Sheff (2014, s. 225-231) har barneverntjenesten i USA et problem i møte med slike familier fordi de mangler kompetanse, og de kan være forutinntatte på hvordan denne samlivsformen påvirker barna. Per nå har vi ikke noen forskning på hvordan dette er i Norge. Fortellingen til Cecilie kan peke i retning av at dette ikke stemte ovenfor hennes kontakt med barneverntjenesten. Mens hennes fortellinger om opplevelsen med skolen kan tyde på at de har lite kompetanse omkring samlivsformen og en forutinntatthet når det kommer til hvordan denne kan påvirke barnet.

Flere av foreldrene forteller at de opplever at den ansatte ikke snakker videre om temaet poly når de tar det opp. Noen beskriver at dette handler om ubehag. Goffman presenterer at mennesker ønsker å fremstå som respektable og legger til rette for at den andre, og en selv, ikke skal tape ansikt i samhandlingen. Dette gjør at en kan anse tausheten fra den ansatte om temaet som en handling som viser forelderen respekt. Gjennom å ikke ta opp temaet ved flere anledninger så tillegger de ikke den informasjonen noe spesiell signifikans og kan i det bidra til å ivareta det respektfulle mennesket i samhandlingen med foreldrene. Samtidig kan det å ikke ta opp eller snakke om polytemaet skyldes ubehag fra den ansattes side. Sett med Goffmans perspektiv, vil

en bruke ulike strategier for å bevare verdigheten i møte med den andre, og samtidig bidra til at den andre fremstår med respekt (Goffman, 1963, 1969). Det fremstår at foreldrene og den ansatte i relasjon forsøker å samstemme forståelsen av situasjonen slik at disse mekanismene går riktig for seg og gir en slags bekreftelse på at en er verdig. Samtidig så kan det at de ansatte viser tegn som kan oppfattes som ubehag være et uttrykk på den ansattes fordommer kommer til syne i en spontan reaksjon. For eksempel ved verbale uttrykk som for eksempel: «*måten hun sa det på, at det her synes hun var feil*». Eller kroppslig som for eksempel: «*Ofte så blir det jo rynket litt på nesa når vi sier det. (...)*». Dersom en forsøker å forstå det ut ifra Goffmans rolleteori så blir det en sprekke i den ansattes rollespill ovenfor forelderen, og blir dermed noe som kan gjøre den ansatte mindre troverdig i sin rolle som profesjonell ovenfor forelderen.

De fleste foreldrene beskriver møter med ansatte som positive eller nøytrale, og trekker fram gode historier og forklarer at de opplevde seg møtt på en fin eller grei måte. Utsagn fra den ansatte som at: «dette har ikke jeg noe med» eller «ok, da noterer jeg det» blir trukket frem i denne sammenhengen. Disse utsagnene kan forstås på flere måter. På den ene siden kan det forstås som respekt for forelderen og deres privatliv, og at de ansatte og foreldrene følger «the rules of conduct» (Goffman, 1969). På den andre siden kan det forstås som et ubehag for den ansatte og noe de ikke vil snakke mer om. Dette kan komme av usikkerhet på hvordan de skal håndtere informasjonen de nettopp fikk fra foreldrene på bakgrunn av en opplevelse av å ikke ha kunnskap nok. På den tredje siden kan det forstås som at den informasjonen foreldrene ga ikke er viktig for den jobben som den ansatte skal gjøre og blir tatt inn som samme type informasjon som hva du hadde på pålegget på brødskiva i dag. Eller som Veronica ordla seg: «*like naturlig som at jeg skulle ha fortalt om en annen del av livet vårt som ikke er så mye oppstandelse rundt da. Sånn at det er: «vi har to ekstra bonussøsken»*». Dette er noe flere av foreldre vektlegger, nemlig ønsket om å ikke bli ansett som noe sensasjonelt og spesielt i møte med ansatte. Firestein (2007) hevder at klientene i kontakt med ansatte ikke lengre kun kommer med et ønske om å være normale, men de kommer for å oppleve å være hele. Det sammenfaller med det noen av foreldrene forteller om i dette masterprosjektet. Blant annet når de omtaler et ønske om å bli behandlet som andre og

være sensasjonelle på noe vis. «*"oj ble den personen ubekvem" av at jeg fortalte*». Dette var det en av foreldrene som snakket om. Dette kan forstås som at ærbødigheten ovenfor den andre ble på en eller annen måte forstyrret. Goffman (1956) skriver om at ærbødigheten omhandler det å hjelpe den andre med å fremstå respektabelt i samhandlingen. Ved at forelderen reflekterer over om den andre ble ubekvem så kan det tyde på at den ansatte har sendt noen signaler som fører til nettopp disse tankene.

I følge DePaulo og Morris (2005) er det forpliktende forholdet idealet i det vestlige samfunnet. Det fører til en antakelse om at alle ønsker å gifte seg og at det er ansett som viktigere enn andre relasjoner. Det trekkes paralleller til at dette kan være en av grunnene til at monogami blir ansett som mer riktig enn andre samlivsformer (Hauptert et al., 2017). Dersom dette stemmer for dagens Norge, kan det derfor tenkes at det er en av grunnene til at foreldrene opplever at de ansatte møter de på en annen måte når de forteller om sin polyamorøse samlivsform eller viser reaksjonen som foreldrene beskriver. For eksempel: «*Ofte så blir det jo rynket litt på nesa når vi sier det. (...) «det vil jeg ikke vite noen ting om og det er noen rare kinky greier dere holder på med*». Weber (2002) fant i sine undersøkelser at 10% av de som var i kontakt med ansatte og avslørte at de var poly opplevde negative reaksjoner fra den ansatte. Dette er ikke en stor andel, men det vil for de foreldrene som åpner seg opp og forteller om samlivsformen kunne oppleves som stigmatiserende og krenkende. Den samme undersøkelsen viste at 38% valgte å ikke fortelle noe om samlivsformen.

Samtidig så er det mange av foreldrene i dette masterprosjektet som forteller om gode opplevelser i møte med ansatte og de beskriver at de blir møtt på en grei eller god måte. Truls trekker blant annet sykehuset spesielt frem gjennom at de førte på de tre omsorgspersonene for barnet på en lapp som lå i senga til babyen. Dette kan forstås gjennom at vi i møte med andre gjør det vi kan for å fremstå som respektable og la den andre fremstå respektabel (Goffman, 1969). Det kan også tyde på at den ansatte forsøker å vise respekt ovenfor foreldrene og måten de har valgt å leve på, ved å ikke reagere og lage det til noe større tema. Gjennom å lage en slik lapp kan en oppleve det som et symbol på aksept. Dette står i kontrast til det som fremkommer av tilgjengelig

forskning som tyder på at polyfamilier kan bli problematisert og definert som patologiske av lovgivning, helse- og velferdsansatte, og at det mangler forskning på hva disse familiene trenger fra disse tjenestene og systemene (Davidson, 2002; Strassberg, 2003; Weitzman, 2006).

Cecilie trekker frem opplevelser i kontakten med et av barnas skole. Hun forteller om flere ulike eksempler som hun forklarer med at oppstår på bakgrunn av at skolen har fått kjennskap til at de er polyamorøse. Blant annet et møte på teams som hun forteller om en opplevelse av å bli utstengt fra og bli omtalt som en «ulovlig person». Det vil kunne være naturlig at hun bruker det at skolen vet om polyrelasjonen og dermed er mer kritiske til dem som familie som forståelsesramme, og det kan føre til at all negativ kontakt med skolen vil bli tolket med disse brillene. På den andre siden kan det være at skolen har regler når det kommer til hvem som får lov til å delta på et møte via teams om en elev. Det kan finnes regler for at det kun er de som har foreldreansvar, og ikke andre omsorgspersoner som få delta for eksempel. Så det å oppleve å bli utestengt fra et møte med skolen kunne like så godt ha hendt med en familie hvor det er flere omsorgspersoner i tillegg til de som har foreldreansvar, for eksempel “mine-dine-våre”.

Usynlighetskappen som kan tas av

Forskning om finnes på feltet, tyder på at barn av polyforeldre kan ha en økt risiko for å bli mobbet eller for å bli fjernet fra familien mot foreldrenes vilje med bakgrunn i foreldrenes samlivsform (Sheff, 2010, s. 178). Dette kan gjøre at foreldrene opplever skyld, skam og bitterhet for å ha en annen samlivsform. I følge Klesse (2019, s. 634) så er polyforeldre derfor forsiktige og tilbakeholdne med informasjonen de gir ut ovenfor familie, naboer og institusjoner, men også ovenfor barna. Ser vi dette opp imot funnen i dette masterprosjektet så kan det være noe av årsaken til at flere av foreldrene er tilbakeholdne med hensyn til hvilken informasjon de gir i kontakten med velferdstjenesten. Theodor setter blant annet ord på dette: «*så det kommer jo ut ifra en viss frykt for stigma kanskje*». Han trekker inn en frykt for å bli utsatt for stigma når de forteller at de har en polyamorøs samlivsform. Ser vi dette i en forståelsesramme av

hvordan personer presenterer seg selv, slik Goffman (1969) skriver om, så kan det tyde på at foreldrene vurderer hvilken rolle de skal spille ut i kontakten med den ansatte, og velger med omhu hvordan de skal fremstå for å opprettholde det ukrenkelige selvet og ikke bli møtt med sanksjoner fra den andre på bakgrunn av at de bryter med normen for familieliv. Det å ikke utgi informasjon om samlivsformen sin handle kan også handle om at den ansees som en privatsak som en tenker at ikke har noen påvirkning på kontakten med den ansatte og som noe den ansatte ikke har noe med.

Ifølge Sheff (2010) vil også klasse kunne øke beskyttelsen av mange av de som praktiserer polyamori. Dette gjennom at en som har god sosioøkonomisk status vil ha flere beskyttende faktorer rundt seg som vil kunne føre til at det ikke skaper bekymring hos den ansatte. Dette er noe blant annet Iben snakker om gjennom sitt intervju. Det at Iben og samboeren har høyere utdanning og er velartikulerte vil kunne virke som en beskyttende faktor. Ved at det ikke er så kjent, så kan en lettere gå under radaren og en kan «passere som normal». Dette er også noe som kommer frem i funnene i dette masterprosjektet. At polyforeldre som bor sammen med en person kan fremstå og spille en rolle som et par, som hvilket som helst annet par som bor sammen med barn. De kan la vær å avsløre at de har flere kjærlighetsforhold. Sheff (2014, s. 269) fant i sine undersøkelser at medlemmer av en polyfamilie enkelt kunne «forbli i skapet» eller passere ovenfor majoriteten. Hun poengterer at dersom forelderen ikke sa noe om sin samlivsform så vil den andre bruke sin egen forståelsesramme for å forklare tilstedeværelsen av andre mennesker i livet til forelderen. Dette er også påvirket av hvilken norm samfunnet har og hvordan en tar for gitt at en er monogame. Dersom de er flere som bor sammen vil denne rollen som et par være vanskeligere å opprettholde og fremstille som troverdig. Ved å fremstille seg som et «vanlig» monogamt par forblir foreldrene i en tatt-for-gitt gruppe slik som Zerubavel (2018) presenterer det. Med en gang foreldrene avslører at de lever i et polyamorøst forhold vil de gå fra å være «som alle andre», til å bli noe som er bemerkelsesverdig og mer uvanlig. Dette kan også sees på som en beskyttende buffer for foreldrene å kunne velge når de vil ta av seg usynlighetskappen sin eller beholde den på.

Mange polyforeldre kan bekymre seg for å fortelle om sine polyrelasjoner, også til egne barn (Pallotta-Chiarolli, 2010b; Sheff, 2010). Dette kan handle om at de ikke lengre kan være usynlige, eller tatt-for-gitte og ikke skiller seg ut hvis en benytter seg av terminologien til Zerubavel (2018). Denne bekymringen er ifølge Pallotta-Chiarolli et al. (2013) et eksempel på en skadelig effekt av sammenhengen mellom frykten for avsløring og manglende synlighet. Pallotta-Chiarolli et al. (2013) hevder at polyfamilier vurderer når de skal passere «som normale» og når de skal avsløre samlivsformen sin som en strategi for å unngå skadelige påvirkninger fra omverdenen. Gjennom å dele opp og tilbakeholde noe informasjon, kan de påvirke og styre hvordan de oppfattes av den andre, og de kan dermed passere som «normale». Foucault (1976/1999, s. 63) skriver hvordan institusjonene aktivt bruker erkjennelse for å kunne hjelpe individet. Dersom foreldrene av frykt for stigma eller andre grunner, slik som et ønske om å være som «normalen», ikke forteller om sin samlivsform, så vil heller ikke den ansatte bli kjent med alle aspektene rundt foreldrene. Dette kan føre til at de ikke gir tilstrekkelig hjelp. Samtidig så gir det foreldrene en makt over egen situasjon, og de kan selv vurdere om de ønsker å avsløre denne informasjonen til den ansatte. Flere av deltakerne trekker frem at de ikke forteller om det fordi de ikke anser det som relevant informasjon i kontakten med den ansatte og det de er der for. En annen måte å forstå dette på får vi om vi retter fokuset til det Goffman (1968) skriver om at det finnes så mange goder for å passere og bli regnet som normal at mennesker som er i en posisjon til å passere vil gjøre dette i noen sammenhenger.

Veronica snakker om at hun vurderer og forbereder seg i forkant av et møte om hun skal fortelle om sin samlivsform til ansatte. Hun trekker også frem at hun hele tiden må vurdere hvor mye hun skal fortelle. Goffman (1968) hevder at dersom en persons ulikhet ikke er tydelig med en gang, eller den andre vet om det i forkant av å møte personen, så vil utfordringen til personen være å håndtere informasjonen den andre får om han/henne. Om vedkommende skal fortelle, eller ikke, lyve eller si sannheten. Personen må også avgjøre når, hvor og hvordan denne informasjonen skal avsløres. Dette er for å unngå å bli dømt for informasjonen som det kan være knyttet stigma til. Ifølge Goffman (1968) så vil det å tilbakeholde slik informasjon for den andre bidra til å

skjule sin identitet og føre til at personen opplever skyldfølelse for å ikke fortelle det vedkommende skjuler. Ifølge Goffman (1968) vil profesjonelle hjelpe den stigmatiserte personen i hvordan de kan håndtere stigmaet de kan møte. Han trekker frem ulike metoder, blant annet det å fortelle noen om det, men ikke alle, eller det å ikke ta innover seg de negative opplevelsene personen får fra omverdenen og tenke at disse er beskrivelser ER personen. Dette kommer tydelig frem i funnen i masterprosjektet gjennom at flere av foreldrene forteller om at det ikke tok stor plass i møte med den ansatte når de fortalte, eller at den ansatte sa det var fint at de stolte nok på vedkommende til å fortelle.

Konklusjon

I denne oppgaven har jeg forsøkt å besvare problemstillingen som var: «Hvordan opplever mennesker som lever i en polyamorøs samlivsform, som har barn, møtet med velferdstjenester i Norge?». Det som fremkommer er at dette er et komplekst bilde, som består av mange ulike faktorer som påvirker. Men funnen viser at det er en variasjon i opplevelser, fra det å bli positivt overrasket, synes møtet med ansatte er nøytrale, og til negative opplevelser. I tillegg til problemstillingen formulerte jeg noen forskningsspørsmål som skulle bidra til å besvare denne. Gjennom intervjuene så fremkommer det at det i ulik grad blir satt ord på fra foreldrenes side om sin samlivsform. Noen omtaler samlivsformen sin på en slik måte at det ikke skal åpne opp for spørsmål. Noen nevner det mer i forbifarten for å redusere opplevelsen av å være sensasjonell, mens andre beskriver at de har fortalt det og at det har skapt reaksjoner hos den de fortalte dette til. Funnen i dette masterprosjektet kan tyde på at samfunnets måte å møte familier som skiller seg fra normen kan være det som oppleves som mest belastende for foreldrene, mens selve samlivsformen gir dem mye gleder og muligheter som de beskriver at de ikke ville hatt om de levde i et monogamt forhold. Det fremkommer fortellinger om ubehag i møte med ansatte, men også om gode møter hvor foreldrene beskriver en opplevelse av å bli møtt med respekt. Samt at det å fortelle om sin samlivsform ikke førte til unødvendig mye fokus på det eller brukt som en årsaksforklaring for hvorfor foreldrene trengte hjelp. Foreldrene gjør vurderinger før de velger å fortelle om sin samlivsform til ansatte. Det kan forstås som en slags usynlighetskappe som de kan velge å ta av seg i de situasjonen hvor de vurderer at det er rett. Vurderingene de gjør ser ut til å basere seg på hvem som trenger å vite hva om de som familie, men også frykt for negative reaksjoner og stigmatisering. Samtidig så viser fortellingen til foreldrene at de trosser denne frykten fordi de vurderer at den ansatte bør få vite om samlivsformen når den involverer barna.

Det fremkommer at foreldrene opplever stor variasjon i hvordan de ansatte håndterer og reagerer på at de forteller. Det kan virke som at noe av dette henger sammen med manglende kunnskap, fordommer og hvordan systemet i velferdsstaten er bygget opp,

samtidig som det også er enkelt ansatte som foreldrene møter på som reagerer ved å rynke på nesen eller uttale at «dette var rart».

Masterprosjektet har rettet fokus på hvordan foreldre som har en polyamorøs samlivsform opplever møte barnehage, skole og andre velferdstjenester. Funnen i masterprosjektet tyder på at det er behov for utvidelse av kunnskapen ansatte har om det mangfoldet som finnes innen samlivsformer. Det er undersøkelser som viser at det er like mange som definerer seg som samtykkende ikke-monogame, som de som definerer seg som lesbiske eller homofile (Træen & Thuen, 2022). Det finnes en del mer forskning og kunnskap om de sistnevnte gruppene, blant annet at de har større helseproblemer, mindre tilfredshet med livet, flere negative erfaringer på arbeidsplassen og mindre åpenhet om sin seksuelle orientering enn den generelle befolkningen (Bufdir, 2015). Dersom noe av det samme kan stemme for polyamorøse er det at velferdstjenestene får økt kunnskap om også denne gruppen et viktig steg til å kunne gi dem rett hjelp til rett tid. For det å bryte med det heteronormative kan skape en følelse av å ikke passe inn (Bufdir, 2017). Kunnskapen vil kunne føre til at foreldrene blir møtt de på en god måte uten redsel for å bli stigmatisert når de forteller om sin samlivsform. Mer kunnskap vil også gjøre det slik at foreldrene ikke må bruke tiden de skulle fått hjelp til å fortelle om samlivsformen istedenfor. Det å få økt kunnskap kan også bedre negative holdninger rundt samlivspraksisen (Hutzler et al., 2016). Det å bli bevisst de negative holdningene og fordommer ansatte kan ha for denne gruppen, som ofte er formet av den historiske tidsperioden og kulturen, kan ifølge Barker og Langdridge (2010) føre til at den ansatte øker effektiviteten i sitt arbeid. Et annet poeng er at en i møte med klienter bør unngå å gjøre antakelser rundt samlivsformen foreldrene har og at en aktivt kan snakke om ulike typer forhold (Barker & Langdridge, 2010; Brandon, 2011) Samtidig er det å kunne stille åpne nok spørsmål slik at det skaper et miljø for foreldrene å gi den informasjonen de anser som nødvendig, og vil ifølge Vaughan et al. (2019) bidra til et godt samarbeid og en bedre relasjon. Vaughan et al. (2019) hevder at polyforeldre har et unikt behov når det kommer til helsehjelp, og at ansatte må bruke det de har av evidensbaserte anbefalinger sammen med en grunnleggende forståelse av polyamori for å kunne møte foreldrene på en god måte. De

retter fokuset på behov for mer opplæring, informasjon om og trening i kontakten med polyamorøse for å kunne møte de på en respektfull og ikke dømmende måte.

Dette masterprosjektet startet med et utdrag fra en samtale jeg hadde med en helsesykepleier. Denne samtalen viste en antagelse om at barn som vokser opp med foreldre som er samtykkene ikke-monogame fører med seg en ekstra belastning for barna. Blant annet gjennom at det ble mange mennesker for barnet å forholde seg til. I dagens samfunn er det allment akseptert å skille seg eller få seg en ny kjæreste, uavhengig av om en har barn. Dette kan også føre til at barnet får langt flere omsorgspersoner å forholde seg til enn tidligere når foreldre var sammen gjennom hele livet. Monoamory er et begrep som blir brukt for å beskrive dagens måte å være monogame på. Nemlig gjennom at en er kjæreste med en person av gangen, og ikke en er sammen med den samme personen gjennom livet (Sheff, 2014, s. xiv-xv). Det at barnet har mange omsorgspersoner rundt seg trenger derfor ikke ha en sammenheng med om foreldrene lever i en polyamorøs samlivsform eller er monogame. Gjennom dette masterprosjektet har fått frem foreldrenes perspektiver og opplevelser i møte med ulike tjenester i det offentlige Norge. For videre forskning hadde det vært interessant å sett på hvordan de ansatte opplever og reflektere rundt møte med foreldre som forteller om at de har en polyamorøs samlivsform. Eller hva ansatte som enda ikke har vært i kontakt med polyforeldre tenker og vet om denne type samlivsform for å kunne kartlegge den faktiske kunnskapen ansatte har og knytte dette opp imot utdanningen de har. Samtidig som det å få mer kunnskap om hvordan samlivsformen oppleves for barna som vokser opp i slike familie, og påvirker dem i et samfunn som er heteronormativt. Dette vil kunne hjelpe oss å forstå hvordan vi kan tilrettelegge og jobbe for å fremme mangfold og inkludering i samfunnet og i tjenestene som foreldre er i kontakt med.

Litteraturliste

- Anapol, D. M. (1992). Love without limits : the quest for sustainable intimate relationships : responsible nonmonogamy.
<https://archive.org/details/lovewithoutlimit00anap>
- Andersson, C. & Carlström, C. (2020). More-Than-Two-Parent Families. *lambda nordica*, 24(2-3), 81-103. <https://doi.org/10.34041/ln.v24.581>
- Barker, M. & Langdridge, D. (2010). Whatever happened to non-monogamies? Critical reflections on recent research and theory. *Sexualities*, 13(6), 748-772.
<https://doi.org/10.1177/1363460710384645>
- Barnelova. (1982). *Lov om barn og foreldre* (LOV-2021-06-11-60). Lovdata.
<https://lovdata.no/lov/1981-04-08-7/§3>
- Beelmann, A. & Heinemann, K. S. (2014). Preventing prejudice and improving intergroup attitudes: A meta-analysis of child and adolescent training programs. *Journal of Applied Developmental Psychology*, 35(1), 10-24.
<https://doi.org/https://doi.org/10.1016/j.appdev.2013.11.002>
- Bevacqua, J. (2018). Adding to the Rainbow of Diversity: Caring for Children of Polyamorous Families. *J Pediatr Health Care*, 32(5), 490-493.
<https://doi.org/10.1016/j.pedhc.2018.04.015>
- Brandon, M. (2011). The challenge of monogamy: bringing it out of the closet and into the treatment room. *Sexual and Relationship Therapy*, 26(3), 271-277.
<https://doi.org/10.1080/14681994.2011.574114>
- Braun, V. & Clarke, V. (2013). *Successful qualitative research : a practical guide for beginners*. Sage.
- Buudir. (2015, 13.11.2018). *Å leve som LHBT*. Buudir.no.
https://www.buudir.no/lhbt/lhbt_og_levekar_hva_sier_forskningen/a_leve_som_lhbt/
- Buudir. (2017, 17.02.2022). *Hvor mange er lhbtiq?* Buudir.no.
https://www.buudir.no/Statistikk_og_analyse/lhbtiq/Hvor_mange/#heading26417
- Burr, V. (2015). *Social Constructionism* (3. utg.). Routledge.
- Cardoso, D. (2014). My Spivak is bigger than yours: (Mis-)representations of polyamory in the Portuguese LGBT movement and mononormative rhetorics.
- Carlström, C. & Andersson, C. (2019). Living Outside Protocol: Polyamorous Orientations, Bodies, and Queer Temporalities. *Sexuality & Culture*, 23(4), 1315-1331. <https://doi.org/http://dx.doi.org/10.1007/s12119-019-09621-7>
- Conley, T. D., Ziegler, A., Moors, A. C., Matsick, J. L. & Valentine, B. (2013). A Critical Examination of Popular Assumptions About the Benefits and Outcomes of Monogamous Relationships. *Personality and Social Psychology Review*, 17(2), 124-141. <https://doi.org/10.1177/1088868312467087>

- Corsaro, W. A. (2017). *The sociology of childhood* (International student edition; Fifth edition. utg.). SAGE.
- Cox II, D. W., Fleckenstein, J., & Bergstrand, C. R. (2013). *What do polys want? An overview of the 2012 loving more survey*. Loving More Magazine. Hentet 18.04.22 fra <https://www.lovingmorenonprofit.org/polyamory-articles/2012-lovingmore-polyamory-survey/>
- Dalsklev, M. & Eimot, K. (2015, 03.11.17). *En studie av tilknytning: Hvordan varierer barns tilknytning til foreldrene sine? Det var tema i Mary Ainsworths klassiske studie*. Psykologisk.no. <https://psykologisk.no/2015/05/en-studie-av-tilknytning/>
- Davidson, J. A. (2002). Working with polyamorous clients in the clinical setting. *Electronic Journal of Human Sexuality*, 5.
- DePaulo, B. M. & Morris, W. L. (2005). Singles in Society and in Science. *Psychological Inquiry*, 16(2-3), 57-83. <https://doi.org/10.1080/1047840X.2005.9682918>
- Easton, D. & Liszt, C. A. (1997). *The ethical slut: a guide to infinite sexual possibilities*. Greenery Press.
- Eggebø, H., Almlı, M. & Bye, M. T. (2015). *Skeiv på bygda*. http://www.kun.no/uploads/7/2/2/3/72237499/2_2015_lhbt.pdf
- Emens, E. (2004). Monogamy's Law: Compulsory Monogamy and Polyamorous Existence. *New York University Review of Law & Social Change*, (29(2)), 277–376.
- Erera, P. I. (2001). *Family diversity: Continuity and change in the contemporary family*. Sage Publications.
- Firestein, B. A. (Red.). (2007). *Becoming visible: Counseling bisexuals across the lifespan*. Columbia University Press.
- Forskrift om felles rammeplan for helse- og sosialfagutdanninger. (2017). *Forskrift om felles rammeplan for helse- og sosialfagutdanninger* (FOR-2019-11-01-1459). Lovdata. <https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2017-09-06-1353>
- Foucault, M. (1969/2002). *Archaeology of knowledge* (A.M. Sheridan Smith, Overs.). Routledge. (Opprinnelig utgitt 1969).
- Foucault, M. (1976/1999). *Seksualitetens historie: 1: Viljen til viten* (E. Schaanning, Overs.) (Bd. 1). EXIL. (Opprinnelig utgitt 1976).
- Goffman, E. (1956). The Nature of Deference and Demeanor. *American Anthropologist*, 58(3), 473-502. <http://www.jstor.org.ezproxy1.usn.no/stable/665279>
- Goffman, E. (1963). *Behavior in public places: notes on the social organization of gatherings*. Free Press.
- Goffman, E. (1968). *Stigma: notes on the management of spoiled identity*. Penguin.
- Goffman, E. (1969). *The presentation of self in everyday life*. Penguin.
- Goldfeder, M. & Sheff, E. (2013). Children of polyamorous families: A first empirical look. *JL & Soc. Deviance*, 5, 150.

- Graham, N. (2014). Polyamory: A call for increased mental health professional awareness. *Archives of Sexual Behavior*, 43(6), 1031-1034. <https://doi.org/10.1007/s10508-014-0321-3>
- Grønmo, S. (2016). *Samfunnsvitenskapelige metoder* (2. utg.). Fagbokforl.
- Hansen, G. R. & Baagøe Nielsen, S. (Red.). (2017). *Køn, seksualitet og mangfoldighet* (3. oppl. 1. utg.). Samfundslitteratur.
- Hauptert, M. L., Gesselman, A. N., Moors, A. C., Fisher, H. E. & Garcia, J. R. (2017). Prevalence of Experiences With Consensual Nonmonogamous Relationships: Findings From Two National Samples of Single Americans. *Journal of Sex & Marital Therapy*, 43(5), 424-440. <https://doi.org/10.1080/0092623X.2016.1178675>
- Hutzler, K. T., Giuliano, T. A., Herselman, J. R. & Johnson, S. M. (2016). Three's a crowd: public awareness and (mis)perceptions of polyamory. *Psychology & Sexuality*, 7(2), 69-87. <https://doi.org/10.1080/19419899.2015.1004102>
- Jacobsen, D. I. (2015). *Hvordan gjennomføre undersøkelser?: innføring i samfunnsvitenskapelig metode* (3. utg.). Cappelen Damm akademisk.
- Jusleksikon.no. (2012). Pater est-regelen. I Jusleksikon.no (Red.), *Jusleksion.no*. Hentet 27.04.2022 fra https://jusleksikon.no/wiki/Pater_est-regelen
- Kleppe, M. H. (2018). *Det er jo et tema man vegrer seg for å snakke om - Seksualitetens plass i det miljøterapeutisk arbeidet på barneverninstitusjon* [Bachelor, Universitetet i Sørøst-Norge].
- Klesse, C. (2006). Polyamory and its 'Others': Contesting the Terms of Non-Monogamy. *Sexualities*, 9(5), 565-583. <https://doi.org/10.1177/1363460706069986>
- Klesse, C. (2019). Polyamorous Parenting: Stigma, Social Regulation, and Queer Bonds of Resistance. *Sociological Research Online*, 24(4), 625-643. <https://doi.org/10.1177/1360780418806902>
- Kristiansen, H. W. (2008). *Masker og motstand : diskre homoliv i Norge 1920-1970*. Unipub.
- Kvale, S., Brinkmann, S., Anderssen, T. M. & Rygge, J. (2015). *Det kvalitative forskningsintervju* (3. utg.). Gyldendal akademisk.
- Likestillings- og diskrimineringsloven. (2018). *Lov om likestilling og forbud mot diskriminering* (LOV-2017-06-16-51). Lovdata. <https://lovdata.no/lov/2017-06-16-51>
- Lillehagen, M. Eviatar Zerubavel: Taken for Granted – the Remarkable Power of the Unremarkable. *Norsk sosiologisk tidsskrift*, 2(5), 438-441. <https://doi.org/10.18261/issn.2535-2512-2018-05-08>
- Mero-Jaffe, I. (2011). 'Is that what I Said?' Interview Transcript Approval by Participants: An Aspect of Ethics in Qualitative Research. *International Journal of Qualitative Methods*, 10(3), 231-247. <https://doi.org/10.1177/160940691101000304>
- Moors, A. C., Matsick, J. L., Ziegler, A., Rubin, J. D. & Conley, T. D. (2013). Stigma Toward Individuals Engaged in Consensual Nonmonogamy: Robust and Worthy of

- Additional Research. *Analyses of Social Issues and Public Policy*, 13(1), 52-69.
<https://doi.org/10.1111/asap.12020>
- Nilssen, V. L. (2012). *Analyse i kvalitative studier: den skrivende forskeren*. Universitetsforl.
- Pallotta-Chiarolli, M. (2006). Polyparents having children, raising children, schooling children. *Lesbian and Gay Psychology Review*, 7(1), 48-53.
- Pallotta-Chiarolli, M. (2010a). *Border sexualities, border families in schools*. Rowman & Littlefield.
- Pallotta-Chiarolli, M. (2010b). 'To Pass, Border or Pollute': Polyfamilies Go to School. I *Understanding non-monogamies* (s. 194-199). Routledge.
- Pallotta-Chiarolli, M., Haydon, P. & Hunter, A. (2013). "These Are Our Children": Polyamorous Parenting. I (s. 117-131). Springer New York.
https://doi.org/10.1007/978-1-4614-4556-2_8
- Peterson, C. (2013). The Lies That Bind: Heteronormative Constructions of "Family" in Social Work Discourse. *Journal of Gay & Lesbian Social Services*, 25(4), 486-508.
<https://doi.org/10.1080/10538720.2013.829394>
- PolyNorge. (2022, udatert). *Hva er vi?* PolyNorge. <https://info.polynorge.no/forside>
- Powell, B. (2010). *Counted out: same-sex relations and Americans' definitions of family*. Russell Sage Foundation.
- Proctor, J. (2021, 26.04.21). B.C. judge orders second mother declared a third parent to child of polyamorous trio. *CBC.ca*. <https://www.cbc.ca/news/canada/british-columbia/polyamorous-parents-birth-certificate-judge-1.6002991>
- Repstad, P. (2007). *Mellom nærhet og distanse: kvalitative metoder i samfunnsfag* (4. utg.). Universitetsforl.
- Rodrigues, D., Fasoli, F., Huic, A. & Lopes, D. (2018). Which Partners Are More Human? Monogamy Matters More than Sexual Orientation for Dehumanization in Three European Countries. *Sexuality Research and Social Policy*, 15(4), 504-515.
<https://doi.org/10.1007/s13178-017-0290-0>
- Røkenes, O. H. & Hanssen, P.-H. (2012). *Bære eller bryte: kommunikasjon og relasjon i arbeid med mennesker* (3. utg.). Fagbokforl.
- Sandbakken, E. M. (2019). *Du får liksom beskjed om at kjærlighet er mellom to stykker* [Mastergradsavhandling, Universitetet i Oslo].
- Sandbakken, E. M., Skrautvol, A. & Madsen, O. J. (2021). 'It's my definition of a relationship, even though it doesn't fit yours': living in polyamorous relationships in a mononormative culture. *Psychology & Sexuality*, 1-14.
<https://doi.org/10.1080/19419899.2021.1982755>
- Scherrer, K. (2013). Culturally competent practice with bisexual individuals. *Clinical Social Work Journal*, 41(3), 238-248. <https://doi.org/10.1007/s10615-013-0451-4>
- Sheff, E. (2010). Strategies in polyamorous parenting. I *Understanding non-monogamies* (s. 181-193). Routledge.

- Sheff, E. (2011). Polyamorous Families, Same-Sex Marriage, and the Slippery Slope. *Journal of Contemporary Ethnography*, 40(5), 487-520. <https://doi.org/10.1177/0891241611413578>
- Sheff, E. (2014). *The polyamorists next door: inside multiple-partner relationships and families*. Rowman & Littlefield Publishers.
- Skilbrei, M.-L. (2019). *Kvalitative metoder: planlegging, gjennomføring og etisk refleksjon* (1. utg.). Fagbokforlaget.
- Stark, A. (2015). *Polyamory - A Labor of Love* [Mastergradsavhandling, University of Oslo].
- stealth. (u.å). I *Store norske leksikon*. Hentet 12.04.22 fra <https://snl.no/stealth>
- Strassberg, M. I. (2003). The challenge of post-modern polygamy: Considering polyamory. *Cap. UL Rev.*, 31, 439.
- Thagaard, T. (2013). *Systematikk og innlevelse: en innføring i kvalitativ metode* (4. utg.). Fagbokforl.
- Tjora, A. H. (2017). *Kvalitative forskningsmetoder i praksis* (3. utg.). Gyldendal akademisk.
- Træen, B., Holmen, K. & Stigum, H. (2007). Extradysadic Sexual Relationships in Norway. *Archives of Sexual Behavior*, 36(1), 55-65. <https://doi.org/10.1007/s10508-006-9080-0>
- Træen, B. & Thuen, F. (2022). Non-consensual and Consensual Non-monogamy in Norway. *International Journal of Sexual Health*, 34(1), 65-80. <https://doi.org/10.1080/19317611.2021.1947931>
- Turney, C. (1993). Polyfidelity: Relationships of the future. *Conscious Living*, 26-27.
- Vaughan, M., Jones, P., Taylor, B. & Roush, J. (2019). Healthcare Experiences and Needs of Consensually Non-Monogamous People: Results From a Focus Group Study. *Journal of Sexual Medicine*, 16, 42-51. <https://doi.org/10.1016/j.jsxm.2018.11.006>
- Veaux, F. & Rickert, E. (2014). *More Than Two: A practical Guide to Ethical Polyamory*. Thorntree Press.
- Watts, S. (2014). User Skills for Qualitative Analysis: Perspective, Interpretation and the Delivery of Impact. *Qualitative Research in Psychology*, 11(1), 1-14. <https://doi.org/10.1080/14780887.2013.776156>
- Weber, A. (2002). Survey results: Who are we? And other interesting impressions. *Loving More Magazine*, 30(4).
- Weitzman, G. (2006). Therapy with Clients Who Are Bisexual and Polyamorous. *Journal of Bisexuality*, 6(1-2), 137-164. https://doi.org/10.1300/J159v06n01_08
- West, C. (1996). *Lesbian polyfidelity: a pleasure guide for all women whose hearts are open to multiple sensual loves, or, how to keep nonmonogamy safe, sane, honest & laughing, you rogue!* Booklegger Pub.

- Williams, D. J. (2013). Social work, BDSM, and vampires: Toward understanding and empowering people with non-traditional identities *Canadian Social Work, 15*, 10–24.
- Williams, D. J. & Prior, E. E. (2015). Contemporary Polyamory: A Call for Awareness and Sensitivity in Social Work. *Social Work, 60*(3), 268-270.
<https://doi.org/10.1093/sw/swv012>
- Wosick-Correa, K. (2010). Agreements, rules and agentic fidelity in polyamorous relationships. *Psychology & Sexuality, 1*(1), 44-61.
<https://doi.org/10.1080/19419891003634471>
- Zerubavel, E. (2018). *Taken for granted: the remarkable power of the unremarkable*. Princeton University Press.
- Aakvaag, G. C. (2008). *Moderne sosiologisk teori*. Abstrakt forlag.

Vedlegg

Vedlegg 1: Informasjonsskriv og samtykkeskjema

Vil du delta i forskningsprosjektet

* Polyfamilier med barns møte med det offentlige*

Dette er et spørsmål til deg om å delta i et forskningsprosjekt hvor formålet er å belyse hvordan personer som lever i polyforhold, og har barn opplever møte med barnehage, skole og velferdstjenester i Norge. I dette skrivet gir vi deg informasjon om prosjektet og hva deltakelse vil innebære for deg.

Formål

Formålet med denne studien er å belyse hvordan personer som lever i polyforhold, og har barn, opplever møte med barnehage, skole og velferdstjenesten i Norge. Jeg vil gjennom spørsmål om hvorvidt en er åpne med instanser om sin familierelasjon, hvordan en opplever møte med profesjonsutøvere og hvordan personen opplever seg møtt og forstått i velferdssystemet. Informasjonen som kommer frem i dette prosjektet, kan bli brukt til undervisningsformål for å legge frem funnene i studien.

Hvem er ansvarlig for forskningsprosjektet?

Universitetet i Sørøst-Norge (USN) er ansvarlig for prosjektet, masterstudent Malin Vikholt utfører prosjektet med veiledning fra Astrid Skatvedt som er ansatt ved USN.

Hvorfor får du spørsmål om å delta?

Du får spørsmål om å delta fordi du har erfaring som kan hjelpe oss i å besvare spørsmålene i dette forskningsprosjektet. Vi ønsker å komme i kontakt med personer som har erfaringer fra å leve i en polyrelasjon, i kombinasjon med å oppdra barn. Vi

ønsker med dette prosjektet å få mer informasjon og forståelse for hvordan mennesker som lever i polyrelasjoner, og som har barn, opplever møte med barnehage, skole og velferdstjenester i Norge.

Hva innebærer det for deg å delta?

Hvis du velger å delta i prosjektet, innebærer det at du deltar på et individuelt intervju hvor du svarer på spørsmål, og deler av dine erfaringer. Dette vil ta mellom 45 minutter – 1,5 time. Det vil bli tatt lydopptak under intervjuet slik at det kan transkriberes etter intervjuet er gjennomført. Lydopptaket vil bli slettet i etterkant av transkriberingen.

Det er frivillig å delta

Det er frivillig å delta i prosjektet. Hvis du velger å delta, kan du når som helst trekke samtykket tilbake uten å oppgi noen grunn. Alle dine personopplysninger vil da bli slettet. Det vil ikke ha noen negative konsekvenser for deg hvis du ikke vil delta eller senere velger å trekke deg.

*tittelen kan endres underveis i prosjektet

Ditt personvern – hvordan vi oppbevarer og bruker dine opplysninger

Vi vil bare bruke opplysningene om deg til formålene vi har fortalt om i dette skrivet. Vi behandler opplysningene konfidensielt og i samsvar med personvernregelverket.

Malin Vikholt vil ha tilgang til den ikke-anonymiserte informasjonen og vil gjennomføre intervjuene, og transkriberingen. Så snart intervjuet er blitt transkribert og anonymisert vil lydopptaket bli slettet. Astrid Skatvedt vil da få tilgang til de anonymiserte dataene i prosjektet.

For å sikre at ikke uvedkommende får tilgang til personopplysningene dine vil navnet og kontaktopplysningene dine erstattes med et annet navn som lagres på egen navneliste adskilt fra øvrig data. Datamaterialet lagres på en kryptert lagringsløsning som heter «USN SAFE».

Opplysningene som kommer frem av intervjuet, vil bli anonymisert slik at det ikke skal være mulig for andre å gjenkjenne at det er akkurat du som har deltatt i prosjektet. Det er derfor viktig at du ikke deler med andre at du deltar i prosjektet dersom du ønsker å forbli anonym.

Hva skjer med opplysningene dine når vi avslutter forskningsprosjektet?

Opplysningene anonymiseres så snart de intervjuene er transkribert, og senest innen oppgaven er godkjent, noe som etter planen er januar 2023. Personopplysninger vil da bli slettet.

Dine rettigheter

Så lenge du kan identifiseres i datamaterialet, har du rett til:

innsyn i hvilke personopplysninger som er registrert om deg, og å få utlevert en kopi av opplysningene,

å få rettet personopplysninger om deg,

å få slettet personopplysninger om deg, og

å sende klage til Datatilsynet om behandlingen av dine personopplysninger.

Hva gir oss rett til å behandle personopplysninger om deg?

Vi behandler opplysninger om deg basert på ditt samtykke.

På oppdrag fra Universitetet i Sørøst-Norge har NSD – Norsk senter for forskningsdata AS vurdert at behandlingen av personopplysninger i dette prosjektet er i samsvar med personvernregelverket.

Hvor kan jeg finne ut mer?

Hvis du har spørsmål til studien, eller ønsker å benytte deg av dine rettigheter, ta kontakt med:

Universitetet i Sørøst-Norge ved Astrid Skatvedt på telefon: *. Eller masterstudent Malin Vikholt på telefon *.

Vårt personvernombud ved Universitetet i Sørøst-Norge: Paal Are Solberg på telefon 918 60 041 eller personvernombud@usn.no

Hvis du har spørsmål knyttet til NSD sin vurdering av prosjektet, kan du ta kontakt med:

NSD – Norsk senter for forskningsdata AS på epost (personverntjenester@nsd.no) eller på telefon: 55 58 21 17.

Med vennlig hilsen

Prosjektansvarlig

Masterstudent

Astrid Skatvedt

Malin Vikholt

Samtykkeerklæring

Jeg har mottatt og forstått informasjon om prosjektet «Polyfamilier med barns møte med velferdsstaten», og har fått anledning til å stille spørsmål. Jeg samtykker til:

- å delta i individuelt intervju
- at det gjøres lydopptak under intervjuet som blir slettet etter det er transkribert
- at informasjonen fra intervjuene anonymiseres og brukes i prosjektet
- at de anonymiserte opplysningene oppbevares og brukes i fremtidige forskningsprosjekter
- at transkripsjonen av intervjuet blir sendt til meg via e-post for gjennomlesning

Jeg samtykker til at mine opplysninger behandles frem til prosjektet er avsluttet.

(Signert av prosjektdeltaker, dato)

Vedlegg 2: Intervjuguide

Intervjuguide

Overordnede hovedspørsmål

«Hvordan opplever en som lever i en polyamorøs samlivsform, som har barn, møte med barnehage, skole og velferdstjenester i Norge?»

- Hvordan omtaler personen sin samlivsform overfor ulike instanser, og hvordan begrunner de dette?
- hva forteller de om sine familierelasjoner til [ulike] profesjonsutøvere, og hvordan opplever de at dette håndteres/møtes?
- hvordan det er å møte profesjonsutøvere i barnehagen/skolen/ andre velferdstjenester?

Introduksjon

Introdusere studien, informasjon om rett til å trekke seg når som helst, informert samtykke.

Personlig informasjon (aldersgruppe)

Bakgrunnsspørsmål

Fortell litt om deg selv?

Hvordan er din samlivssituasjon per nå? *hva med når du var i forhold*?

Bosituasjon?

Hvordan vil du beskrive relasjonen til de/disse?

Barn?

Lengde på forholdene?

Hvilken type forhold har partnerne til hverandre?

Erfaringer med å være åpen om sin samlivsform

Er du åpen om din samlivsform med noen?

Fortell hvorfor?

Har du fortalt til noen og angret i etterkant?

Hvis ja, finnes det situasjoner hvor du ikke er åpen om din samlivsform?

Finnes det arenaer du tenker det er lettere eller vanskeligere å være åpen, hvilke, og hvorfor? Fortell

Hvis du har fortalt til noen, hvordan har reaksjonen vært?

Om møte med barnehage, skole og velferdstjenester i Norge

Hvilke erfaringer har du i møte med barnehage og skole med tanke på familierelasjonen du lever i.

Hvilke andre instanser har du hatt kontakt med og hvordan har opplevelsen vært hos disse?

Har du delt at du lever i en polyrelasjon med noen av de overnevnte?

Hvorfor/hvorfor ikke?

Hvilke reaksjoner har du møtt hos barnehagen dersom du har vært åpen om din samlivsform?

Hva tenker du om de reaksjonene/Hva føler du om de reaksjonene?

Hva med skolen?

Andre tjenester vedkommende nevner innledningsvis

Kan du komme med noen konkrete eksempler rundt dette?

Hvordan opplever du hjelpen fra *instansen vedkommende nevner* dekker dine og din families behov?

Fortell hvordan tjenestene fra det offentlige tilrettelegger eller ikke med tanke på din samlivsform?

Hvilken type tilrettelegging eller måte å bli møtt på som polyfamilie ønsker du fra de instansene du har nevnt?

Avslutning

Refleksjoner etter intervjuet (behov for debrief?)

Hvordan har dette vært for deg å snakke om?

Hvordan opplevde du intervjusituasjonen?

Noe du ønsker å si på slutten som jeg ikke har spurt om eller vært innom?

Ønsker du å lese igjennom det transkriberte intervjuet i etterkant?

Mailadresse?

Vedlegg 3: Godkjenning av NSD-søknad

Behandlingen av personopplysninger er vurdert av NSD.

Vurderingen er: Det er vår vurdering at behandlingen vil være i samsvar med personvernlovgivningen, så fremt den gjennomføres i tråd med det som er dokumentert i meldeskjemaet den 14.12.2021 med vedlegg, samt i meldingsdialogen mellom innmelder og NSD. Behandlingen kan starte.

TYPE OPPLYSNINGER OG VARIGHET

Prosjektet vil behandle alminnelige personopplysninger og særlige kategorier av personopplysninger om helse og seksuelle forhold eller orientering frem til 02.01.2023.

LOVLIG GRUNNLAG

Prosjektet vil innhente samtykke fra de registrerte til behandlingen av personopplysninger. Vår vurdering er at prosjektet legger opp til et samtykke i samsvar med kravene i art. 4 nr. 11 og 7, ved at det er en frivillig, spesifikk, informert og utvetydig bekreftelse, som kan dokumenteres, og som den registrerte kan trekke tilbake. For alminnelige personopplysninger vil lovlig grunnlag for behandlingen være den registrertes samtykke, jf. personvernforordningen art. 6 nr. 1 a. For særlige kategorier av personopplysninger vil lovlig grunnlag for behandlingen være den registrertes uttrykkelige samtykke, jf. personvernforordningen art. 9 nr. 2 bokstav a, jf. personopplysningsloven § 10, jf. § 9 (2).

PERSONVERNPRINSIPPER

NSD vurderer at den planlagte behandlingen av personopplysninger vil følge prinsippene i personvernforordningen: - om lovlighet, rettferdighet og åpenhet (art. 5.1 a), ved at de registrerte får tilfredsstillende informasjon om og samtykker til behandlingen - formålsbegrensning (art. 5.1 b), ved at personopplysninger samles inn for spesifikke, uttrykkelig angitte og berettigede formål, og ikke viderebehandles til nye

uforenlige formål - dataminimering (art. 5.1 c), ved at det kun behandles opplysninger som er adekvate, relevante og nødvendige for formålet med prosjektet - lagringsbegrensning (art. 5.1 e), ved at personopplysningene ikke lagres lengre enn nødvendig for å oppfylle formålet.

DE REGISTRERTES RETTIGHETER

NSD vurderer at informasjonen om behandlingen som de registrerte vil motta oppfyller lovens krav til form og innhold, jf. art. 12.1 og art. 13. Så lenge de registrerte kan identifiseres i datamaterialet vil de ha følgende rettigheter: innsyn (art. 15), retting (art. 16), sletting (art. 17), begrensning (art. 18) og dataportabilitet (art. 20). Vi minner om at hvis en registrert tar kontakt om sine rettigheter, har behandlingsansvarlig institusjon plikt til å svare innen en måned.

FØLG DIN INSTITUSJONS RETNINGSLINJER

NSD legger til grunn at behandlingen oppfyller kravene i personvernforordningen om riktighet (art. 5.1 d), integritet og konfidensialitet (art. 5.1. f) og sikkerhet (art. 32). For å forsikre dere om at kravene oppfylles, må prosjektansvarlig følge interne retningslinjer/rådføre dere med behandlingsansvarlig institusjon.

MELD VESENTLIGE ENDRINGER

Dersom det skjer vesentlige endringer i behandlingen av personopplysninger, kan det være nødvendig å melde dette til NSD ved å oppdatere meldeskjemaet. Før du melder inn en endring, oppfordrer vi deg til å lese om hvilken type endringer det er nødvendig å melde: nsd.no/personverntjenester/fylle-ut-meldeskjema-for-personopplysninger/melde-endringer-i-meldeskjema Du må vente på svar fra NSD før endringen gjennomføres.

OPPFØLGING AV PROSJEKTET

NSD vil følge opp planlagt avslutning for å avklare om behandlingen av personopplysningene er avsluttet.

Kontaktperson hos NSD: Tore Andre Kjetland Fjeldsbø

Lykke til med prosjektet!

Vedlegg 4: Bilde delt på lukket facebookgruppe

VIL DU VÆRE MED I ET FORSKNINGSPROSJEKT?

I forbindelse med min masteroppgave ønsker jeg å komme i kontakt med foreldre som lever eller har levd i en polyrelasjon som kan dele sine erfaringer gjennom å svare på noen spørsmål i et intervju som tar ca 1 time.

Intervjuet vil foregå som en type samtale, og jeg er fleksibel på hvor og når.

Dersom dette kunne vært av interesse eller du har spørsmål så er det bare å ta kontakt med Malin Vikholt.

Husk at dersom du ønsker å være helt anonym er det lurt å ta direkte kontakt med Malin, istedefor å kommenter på dette innlegget.

JEG HÅPER PÅ Å HØRE FRA DEG

FOR MER INFORMASJON ELLER
ØNSKE OM Å DELTA TA KONTAKT
MED MALIN VIKHOLT;

malin.vikholt@higmail.no
78885855

USN

Malin er masterstudent ved
Universitetet i Sørøst-Norge

